

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVIII

Rugpiūtis — August 10, 1973 Nr. 61

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

KAS YRA TAS COMMONWEALTH

M. SARGENIS

Šiuo metu, kai rašau šį straipsnį, Ottavoje, Kanadoje, vyksta Commonwealth konferencija. Šia proga norėčiau apie Commonwealth pakalbėti. Sudėtinis anglų kalbos žodis lietuviškai reiškia bendrąją gerovę, tačiau šis žodinis vertimas nenusako Commonwealth esmės. Iš tikrųjų, Commonwealth yra "politinis junginys, sudarytas iš suvereninių arba autonominių vienetų (valstybių, kraštų, provincijų, sričių), kuriuos jungia D. Britanijos karališkasis sostas, arba ūkiniai bei politiniai interesai". (žr. LE, IV tom. 84 psl.). Trumpai lietuviškai gal tikėtų Commonwealth pavadinti D. Britanijos Santalka.

Kas sudaro Commonwealth? Šiuo metu Santalkai priklauso 33 valstybės, kraštai ir sritys. Skaitytų, be abejo, bus įdomus ir jų sąrašas. Štai jis: Australija, Bahamų salos, Bengalija (Bangladeš), Barbados, Botsuana, Ceilonas (Sri Lanka), D. Britanija, Fidžis, Gambija, Gana, Gvajana, Indija, Jamaika, Kanada, Kenija, Kipras, Lesotas, Malavis, Malazija, Malta, Mauricijus, Nauru, N. Zelandija, Nigerija, Sambija, Siera Leone, Singapuras, Svasilandas, Tansanija, Tonga, Trinidad, Uganda ir V. Samoja. Nors Santalkai vadovauja D. Britanija, tačiau už ją šioje santalkoje ploto ir gyventojų skaičiumi yra daug didesnių valstybių. Pvz., Indija turi 550.000.000 gyv., o Kanada 9.976.139 kv. km. Šalia didžiųjų valstybių čia telpa tokienykės tukai kaip Malta (315,6 kv. km., 330.000 gyv.), Nauru (21,4 kv. km. 6.664 gyv.). Už Lietuvą čia dalyvauja ploto atžvilgiu 15 mažesnių valstybių ir kraštų, o gyventojų skaičiumi -- 19. Mano apskaičiavimu, Santalkoje šiuo metu gyvena 840.417.502 gyventojai. Taigi, ji yra 4 kart didesnė už JAV ir apie tiek pat kartų už S. Rusiją.

D. Britanijos Santalkos stiprybė glūdi ne plotoose ir gyventojų skaičiuje, bet demokratinėje sistemoje. Santalka nėra koks priverstinis politinis junginys, bet laisva valia susijungusių kraštų telkinys. Iš santalkos kiekvienas jos narys gali kada nori laisvai išstoti. Tėpabando Lietuva, Latvija ar Estija išstoti iš S. Rusijos, tai tuoj susilauks žiauresnio likimo, negu Čekoslovakija.

Tiesa, Santalkos valstybių, kraštų, sričių interesai nėra vienodi: jie kartais būna net priešingi. Kiekvienas kraštas iš

(Nukelta į 2 psl.)



LIETUVOS PILIAKALNIAI. Medvėgalio piliakalnis Žemaitijoje senovėje buvo vienas iš svarbiausių gynimosi centrų. Nuo kalno viršūnės, užkopus stačiais šlaitais, giedrią dieną galima matyti net keturiolikos bažnyčių bokštus, daugybę piliakalnių ir kalvų, net ir už 35 km esančią Šatriją. Pirmą kartą Medvėgalio pilies vardas užtikamas kryžiuočių kronikose 1316 metais, kai jie šią pilį buvo užpuolę. 1329 metais kryžiuočiai vėl puolė Medvėgalio pilį, kurioje buvo 6000 žmonių ir po žiaurių kautynių užėmė. Vėlesniuose amžiuose, dėl pasikeitusios strateginės padėties, Medvėgalio pilies vardas jau mažiau minimas.

Dar apie Helsinkio konferenciją...

Ką delegacija būtų atsiekusi, jei nebūtų buvusi suimta?

Eglė Žilionytė, grįžusi iš Helsinkio konferencijos,

atsako į klausimus

-- Kokia jūsų visuomeninės veiklos praeitis?

-- Mano visuomeninė veikla panaši į daugelio aktyvesniųjų lietuvių veiklą. Buvau skautė, dalyvavau tautinių šokių grupėje. Studijuodama bendradarbiau, kiek laikas leido, lietuviškose jaunimo ir moterų organizacijose. Tą darbą tęsiu ir dabar.

Stengiuosi, kaip ir kiekviena susipratusi lietuvaitė, kiekviena proga supažindinti svetimąsiu su Lietuvos problemomis. Praeitais metais, dirbdama Jungtinių Tautų Organizacijoje, susipažinau su įvairių kraštų atstovais, ir turėjau progos plačiau su jais išsikalbėti ir sudominti juos Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalais.

-- Kokia buvo suėmimo priežastis?

-- Oficialiai suėmimo priežastis mums nebuvo nurodyta. Po suėmimo Suomijos vyriausybė susidomėjusius žurnalistus neteisingai informavo, esą mes buvome suimti dėl propagandinių lapelių dalinimo ir dėl demonstravimo prie konferencijos rūmų. Tai grynas melas, nes jokios medžiagos viešai nedalinom ir niekur nedemonstravom. Iš mus tardžiusių saugumo pareigūnų supratome, kad mūsų suėmimas buvo suomiams sovietų padiktuotas.

-- Kokiu būdu ir kam buvo įteikiama medžiaga ir kokia?

-- Pasaulinės Baltų Santalkos memorandumas su lydraščiu buvo asmeniškai įteikiamas konferencijos delegacijų na-

riams, prieš tai susisiekius su jais telefonu. Atsivežtąją į Helsinkį Vliko paruoštą informacinę medžiagą -- Vliko memorandumą, brošiūrą, Eltos biuletenius ir kt. -- buvome planavę išplatinti per spaudos konferenciją mūsų viešbutyje.

-- Ar jus suėmus buvote apklausinėjami ir apie ką?

-- Buvome apklausinėjami kiekvienas atskirai su vertėju. Smulkiai klausinėjo apie išėitą mokslą, dirbtąjį ar dirbamą darbą, apie mūsų informacinę medžiagą ir veiklą. Jaučiau, kad ir mano

tardytoji apklausinėjimas buvo nemaloni pareiga. Iš mūsų delegacijos narių korektiškų ir atvirų atsakymų, tardytojams greit paašėjo, kad mes ne koki teroristai, o kultūringi savo krašto teisių gynėjai.

-- Kokia buvo Suomijos pareigūnų laikysena jūsų atžvilgiu: ar elgėsi kaip draugai ar kaip priešai?

-- Mus suimantieji saugumiečiai buvo šalti ir gana nemalonūs. Tardant kriminalinės policijos patalpose pareigūnai buvo korektiški ir, kaip jau minėjau, jautėsi, kad



Eglė Žilionytė, Pabaltiečių delegacijos Helsinkyje narė, supažindina skaitytojus plačiau su Helsinkio įvykiais.

V. Maželio nuotrauka

"U.S. GO HOME!"

Amerikiečiai nori grįžti namo

Jei anksčiau šūkis "U. S. go home" komunistų ir jų pataikūnų buvo rašomas Europoje ant namų sienų, tai šiandien šis šūkis skamba jau pačioje Amerikoje.

Amerikiečių kariai nori iš užjūrio grįžti namo. Vokietijoje, kur do-lerio vertė trečdaliu krito palyginus su marke, amerikiečiai kariai pasijuto vargšais. Fasibaigė malonumai, puikios vilos, gražūs Mercedes automobiliai, geri restoranai, tarnai. Dabar net už alų turi mokėti virš do-lerio.

Daugelis jų jau grąžino savo šeimas atgal į Ameriką ir patys užsi-

darę "kariškių ghetto" rašo laiškus savo kongresmanams, kad būtų sugrąžinti į bazes Amerikoje.

Štai jau mėnuo, kai šis klausimas diskutuojamas JAV kongrese. Senatorius Mike Mansfield, demokratų daugumos lyderis, veda ofenzivą. Liepos 25 d. jis patiekė kongresui raportą iš 33 puslapių, reikalaujamas per trejus metus iš 500.000 vyrų pusę sugrąžinti iš užsienio bazių.

Dvidešimt aštuoneriems metams praslinkus po karo ir gerėjant sugyvenimui tarp rytų ir vakarų, laikyti užjūriuose karines jėgas darosi nebepateisinama ir "absurdiška", taip aiškina senatorius. Ir tam paremti jis išvardino 83 atvejus įvykių per paskutiniuosius dešimt metų, parodančių santykių pagerėjimą tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos.

Bet kongresas tvirtindamas karinį biudžetą aiškiai pasisakė prieš tokią Mansfieldo tezė.

Iki šiam laikui kongresas nedrįsdavo kritikuoti prezidento karinę programą, bet dabar daug dalykų pasikeitė su Watergate skandalu ir po atostogų laukiama diskusijų atnaujinimo.

Prezidentas Nixonas prašė kongreso nepriimti jį atitraukti kariuomenę "unilateraliai" išvakarėse konferencijos, dėl kariuomenės skaičiaus sumažinimo Europoje, kuri turės įvykti šį rudenį spalio 30 d. Vienoje su Sovietų Sąjunga ir jos sąjungininkais.

Pompidou, kalbėdamas su Nixonu Islandijoje Prancūzijos vardu, kuri nedalyvaus toje konferencijoje insistavo, kad amerikiečių kariuomenė pasiliktų Europoje.

Visi pripažįsta, kad amerikiečių karinių jėgų buvimas vakarų Europoje užtikrina Europos saugumą ir gerbūvį per 30 metų, bet toliau jau nuomonės skiriasi. Europiečiams ir Nixono administracijai aišku, kad dalykus reikia palikti taip kaip yra. Kitais žodžiais, kaip yra sakęs Dean Acheson, užgesinus gaisrą negalima likviduoti gaisrininkų.

Būsimoje konferencijoje Amerika turės išsikvoti iš sovietų užtikrinimą ir garantiją. Kas nebus taip lengva. Nes raudonajai armijai keletą šimtų mylių pajudėti, kad grįžus į pirmąją vietą bus vieni niekai, tuo tarpu Amerikai grįžti iš už Atlanto nebus lengva.

Antra, amerikiečių kariuomenės atšaukimas iš Europos, būtų signalu europiečiams palengva slįsti į sovietų orbitą.

Iki šiam laikui Nixonui sekėsi kovoti visuose frontuose. Pažiūrėsimė kaip bus toliau.

(Nukelta į 2 psl.)

DAR APIE HELSINKIO KONFERENCIJĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

ti į aerodromą atvykusi p. Grava taip pat iš pasakos atlydėjo ir paskui nulydėjo saugumiečiai.

-- Ką delegacija būtų atsiekus, jei nebūtų buvusi suimta?

-- Mūsų suėmimas labai daug pakenkė, nes sukludė mums jau sutartus pasimatymus su kai kurių kraštų delegacijomis, užkirtu kelią sekmingai suplanuotai spaudos konferencijai, per kurią būtų buvę daug pro-

gų išsamiai supažindinti žurnalistus su Pabaltijo kraštų problemomis. Aš pati susiradau asmeniškų pažįstamų konferencijos dalyvių tarpe, per kuriuos turėjau progos sutikti žurnalistų ir delegacijų narių. Deja, suėmimas visa tai sukliudė.

-- Daug kas su jumis nesutinka... galvoja, kad be arešto apie mus būtų buvę mažiau žinių spaudoj. Jūs, atrodo, su tuo nesutinkat?

-- Mano nuomone, areštas daug daugiau sukludė nei padėjo. Mes jau buvom spėję susipažinti su nemaža žurnalistų, kurie parodė nuoširdų susidomėjimą mūsų problemomis ir buvo pasižadėję ateiti į mūsų ruoštą spaudos konferenciją. Gal be arešto būtų buvę apie mus mažiau rašyta, bet tie žurnalistai, kurie būtų rašę, būtų, be abejo, apžvelgę Pabaltijo kraštų problemas plačiau ir objektyviau. Vietoj to, jie daugiausia rašė apie mūsų areštą ir dargi panaudodami neteisingas suomių įstaigų jiems pateiktas žinias, esą, mes buvom suimti dėl demonstracijų ir dėl viešolapių dalinimo.

-- Ar jums teko pastebėti spaudos aprašymus?

-- Susipažinau su įvairių laikraščių duotomis žiniomis ir buvau labai nustebinta, kiek tose žiniuose buvo netikslumų ir prietaravimų.

Nuvažiavusi iš Helsinkio į Paryžių, Dr. Baltrušaičio ir B. Venskuvienės pastangomis turėjau pasikalbėjimą su UPI agentūros žurnalistu. Prašiau atitaisyti spaudoje paskleistas klaidingas žinias apie mūsų delegacijos veiklą Helsinkij. Tai buvo jo padaryta, ir vėliau vienur kitur žinios buvo atitaisytos.

-- Kuri delegacija buvo geriausiai pasirodusi?

-- Beveik visą informacinę medžiagą Vliko pastangomis parūpino Lietuvių delegacija. Latviai irgi turėjo atsivežę informacinę medžiagą. Be to, per juos buvo parūpintos spaudos kortelės. Estų delegatai atvyko pavėluotai, beveik suėmimų išvakarėse, ir dargi dėl lėktuvo tarnautojų kaltės netekė dalies bagažo su informacine medžiaga. Šiaip jau visi bendradarbiavom labai intensyviai ir vieningai.

-- Grava-Gromyko incidentas: kas tiksliai įvyko?

-- Aš tiksliai nežinau Gravos ir Gromyko pasikalbėjimo pradžios, bet pabaiga buvo tokia: Grava pasakė: "Pabaltijo valstybėm reikia laisvo apsisprendimo -- laisvės; įtai Gromyko šiuokščiai atrėžė: "O man jos nereikia". (Frankly, I don't need it).

Fabaigai norėčiau įterpti porą savo pastabų.

Dr. Valiūnas, Pasaulinės Baltų Santalkos pirmininkas, savo dideliu taktiškumu ir efektyviu vadovavimu sudarė ne-

paprastai sklandžias bendradarbiavimo sąlygas. Latvių delegacijos pirmininkas Uldis Grava savo energingumu ir dideliu humoru palaikė mūsų visų gerą nuotaką net ir labai nemaloniomis suėmimo dienomis. Lietuviškojo spaudos nepastebėjau paminėtos latvaitės iš Švedijos -- Aina Teivins, kuri Helsinkij buvo labai uoli ir miela bedradarbė.

Bendrai visų trijų delegacijų nariai jautėsi kaip viena šeima. Reikia pasakyti, kad, nepaisant suėmimo, nors ir per labai trumpą laiką, delegacijos netažą dalį savo uždavinių atliko labai sėkmingai.

PAPILDOMOS ŽINIOS

Trečiadienį, liepos 4 d. buvo paruošti asmeniški pakvietimai žurnalistams į Pabaltijo Delegacijų spaudos konferenciją, kuri turėjo įvykti Baltic Lounge, International Hotel, penktadienį, liepos 6 d., 1 val. p.p.

Ketvirtadienį, liepos 5 d. iš ryto buvo areštuoti estai (Pleer ir Kahar).

11 val. ryto saugumiečiai atėjo į Dr. Valiūno darbo kambarį Intercontinental viesbutyje. Pranešė, kad Dr. Valiūnas ir U. Grava yra "under house arrest".

Apie 2 v.p.p. Dr. Valiūną ir Gravą areštavo ir išvežė į Kriminalinės Policijos būstinę apklausinėjimams. Kitų esančių kambarių tuo tarpu nelietė.

Tarp 2-5 v.p.p. E. Žilionytė automobiliu išvežio paruoštus žurnalistams kvietimus į spaudos konferenciją. Tuo tarpu suėmė Dr. Genį ir Aina Teivins, kurie buvo pasilikę dežuruoti prie telefono Dr. Valiūno kambarių. Grįžus, E. Žilionytė rado Dr. Valiūno kambarį užrakintą ir čia pat prie lifto buvo suimta ir nuvežta į Kriminalinės Policijos būstinę apklausinėjimui. Paskutinis buvo suimtas Dr. Vileišis.

Po apklausinėjimų, apie 7 v. vakaro visus suimtuosius atvežė į Intercontinental viesbutį pasiimti reikalingiausių daiktų. Neleido sunieku susitikti ar kalbėti. Iš ten juos nuvežė į ESPOO kalėjimą.

Penktadienį, liepos 6 d. iš kalėjimo vėl nuvežė į Intercontinental viesbutį, liepė pasiimti savo daiktus ir iš ten nuvežė į Marsky viesbutį kur jiems pranešė, kad yra laisvi, sąlyga, kad jokios politinės veiklos nebus, ir kad į joki kitą viesbutį nesikels.



Dalis "Šiaurės Pašvaistės" stovyklos organizatorių St. Catharines, Ont. vadovų-vių suvažiavime. Iš kairės pirmoj eilėj Asta Senkevičiūtė, Jūratė Šeškutė, ir Giedrė Vasiliauskaitė; antroj eilėj iš k. Linas Saplys, Gediminas Kalinauskas ir Algis Šeškus. VI. Bacevičiaus nuotrauka

Romuvoje: Vilnius ir "Šiaurės pašvaistė"

Tą vakarą mano palapinės gyventojas, XI-tosios Romuvos stovyklos komendantas, žymiausias "Raudonų Batukų" inscenizatorius brolis Marius Rusinas bėgono laužo paskubomis pasiimti savo profesionališko foto aparato... Laužas baigėsi, ir mes nenorėjome skirstytis -- anapus Fox ežero, virš žaliųjų kalvų pakilo nematyto dydžio oranžinis mėnulis ir per visą ramų nakties vandenį išvarė platų aukso kelią; nors imk ir ženklą užburtą pilį, ir nežinomą šalį... Gamtos grožiu stebėjosi ir veik visas stovyklas išmaišęs v.s. T. St. Kulbis, S.J. Girdi, to kio mėnesienos savo gyvenime jis dar nebuvo matęs. Viskuo sužavėti ir sujaudinti, susitelkė į ratelį: broliai Vilius, Petras, Vytautas. Užtraukė "Tykus buvo vakarėlis". Rodos, tiko ir neblogo skambėj, bet sesė Brigita, pasiklausiusi mūsų dainos, kai mes ją baigėme, pastebėjo, kad daina buvusi panaši į kai kurių balsus. Taip, va, senimas ir nepataikė. Okad būtume užtraukę romantišką "Tylūs armonikos tonai", kad ir svetimą, tik lietuviškai dainuojamą, gal būtume išvengę kritikos. Greičiausiai.

Pilnatis jau buvo balta ir aukštai pakibus, kai su broliu Viliumi sėdėjau ant naujo suolo, ištaisyto ties gojeliu, skiriančiu sporto aikštę nuo didžiojo pastato. Sumanė stovyklos viršininkas jūr. s. P. Butėnas, talkino visi, bet daugiausia darbo ir sielos įdėjo bro-

lis Vilius. Taigi, ir pasiūlė išmėginti suoliuką. Sėdėjom valandą, kitą. Laikas bėgo, sargybinių žingsniai dundėjo. Mes diskutavome apie skautybę. Jis sielojosi kanadiečių tarpe vykdomomis reformomis, analizavo jų sąlytį su einamuoju gyvenimu, ieškojo pagrindų, kurie jokių permainingų nebūtų jaudinami, aš dėsčiau savo tikėjimą amžinomis vertybėmis, kėdenau skautybės principus, lygindamas juos su visuotiniais visų laikų ir žmonių idealais...

Taigi -- buvo miela, įdomu ir sveika pabūti XI-toje Vilniaus vardo Romuvos stovykloje karštą antrąją liepos pusę, pastovyklauti kartu su 160 jaunų stovyklautojų, stovykloje vėl susitikti eilę brangių draugų ir grįžti namo kažko stiprinančio pasisėmus, gal "skautiškasias rekolekcijas" atlikus.

Kai prisimeni ir rašai kažką vėl viskas iš naujo kartojasi. Rodos, vėl brolio Viliaus Fidlerio dukra pučia trimtą. Kelkis. Mankšta. Salėje skubios ir trumpos Mišios, pusryčiai, užsiėmimai. Pilnos aikštės ir pilni miškai jaunimo. Rodos, čia vėl brolio Viliaus akordeonas ir visų išmoka ir pamėgta daina "I Vilnių, į Vilnių"... Rodos, ten ateina Mindaugo draugovė į vėliavos nuleidimo iškilmes "Viens, du, trys... keturi". Gailrėlės plevėsuoja, traukia skiltys kojono, o mamytės ašaras braukia. Rodos, čia stovi ilgiausia eilė stovyklautojų. Kiekvienas nori pasirašyti akte, kuris bus užkastas po pa-

sodintu Vilniaus ąžuolu... Viskas taip miela ir sava. O stovyklos uždarymo partizanų vakaras su nakties Mišiomis buvo įvykis, vertas platesnio dėmesio, kurį ir aprašyti reikėtų atskirai.

Su broliu Viliumi sutarėme vėl susitikti Romuvoje ne kitais metais, bet jau dabar "Šiaurės Pašvaistės" stovykloje kurią visiems Šiaurės Amerikos skautams vyčiams ir visoms vyr. skautėms organizuoja Toronto sk. - vyčių Romo Kalantos vardo būrelis ir vyr. skautės "Vaidilutės". Stovykla įvyks s. m. rugpjūčio 31 -- rugsėjo 3 d. Laukiama skautis ko jaunimo iš visų vietovių. Tarp pašnekesių, diskusijų, žaidimų, pramogų, laužų ir sporto bus vėl proga prisiminti Vilniaus įkūrimo 650 metų sukaktį. O gal ir stebuklingasis mėnulis vėl pasirodys virš Fox ežero? Jei ne -- tikriausiai visi pamatysime brolio Mariaus jau padarytas mėnesienos nuotraukas.

Č. Senkevičius

WANTED JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED MOLD MAKERS Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Top wages with a growing leader in plastic mold fabrication, 58 hours, Blue Cross and fringe benefits. RAM MOLD AND ENGINEERING 11350 Timken, Warren, Mich. 48089 313-754-6700 (6062)

DRIVERS

on FREIGHT DIVISION. Able to pass DOT and company regulations. Must have 2 years of over the road experience. Cover 7 State areas. Ask for Mr. ED. BOHL LONG TRANSPORTATION 9850 PELHAM TAYLOR, MICH. An Equal Opportunity Employer (6062)

EXPERIENCED ENGINE and TURRET LATHE GRINDER HANDS INSPECTORS MILL HANDS also TRAINEES WITH QUALIFIED BACKGROUND GORHAM TOOL CO. 14401 WOODROW WILSON DETROIT, MICH. (60-62)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

MAILING ADDRESS

P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKŪNAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PASRANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

REDAGUOJA: VYTAUTAS GEDGAUDAS IR ALEKSAS LAIKŪNAS

KAI NUODUOSE MIRKYTA PLUNKSNA...

EMILIJA ČEKIENĖ

Technika daug sparčiau žengia pirmyn, negu žmogaus dvasios pasaulis. Visa naikinančių kovų įtakoj žmogaus asmenis vertė mažėja. Taip pat mažėja ir pagarba kitam asmeniui.

Mes žavimės tais kraštais, kur mokama gerbti kitų tikėjimų, partijų bei grupių žmones ir piktinamės, kai tenka sutikti tokių asmenų, kurie neturi jokios tolerancijos, kurie stengiasi jėga visiems įbrukti savo mintis ir idėjas. Taip yra komunistinės diktatūros kraštuose. Tačiau, gyvendami ir aukščiausios demokratijos krašte matome, kaip žmogaus laisvę ir laisvą valią kartais bando kiti žmonės sumažinti ar net ir visai užgniaužti, tik, žinoma, ne prievarta, o kitomis priemonėmis, iškalbingais įtikinėjimais, reikalingų savo skelbiamos tiesos bei idėjos asmenų vaišėmis ir neteisioginiais bei tiesioginiais papirkimais, o ypač spaudos, televizijos ir radijo, kurie šiuo metu JAV-se ypač tarnauja "Watergate" skandalu populiarinimui, vedamo tik spaudos, televizijos bei radijo dėka norint pasiekti nors ir tikslų tiesos varduprisidengus.

Teisingai dar 1932 metais periodinės spaudos 100 metų sukakties iškilinėse Lietuvos prezidentas Antanas Smetona sakė: "Spauda yra galybė dvejopa: valyva ir nevalyva. Ji gali daug naudoti, bet ne mažiau ir žalos pridaryti. Nebesuvaišydama ji gali tautas užnuodyti, karą sukelti ir pridaryti žmoniui daug aibų... Atsiminkime, kad nuoduose mirkyta plunksna pridaro mūsų tautai daugiau žalos, negu jos priešai".

Nuo to laiko praėjo daug metų, o tie žodžiai įgavo dar gilesnės prasmės šių dienų pasaulyje, neišskiriant ir mūsų pačių lietuvių spaudos bei radijo valandėlių. Tiesa, jų išlaikymui reikalingos lėšos, tai pagrindas, be kurio tie lietuvių skleidimo informaciniai centrai neegzistuoja, tačiau lėšų telkimo yra daug ir įvairių būdų.

Šiame demokratiniam krašte tokie informaciniai centrai daugumoj yra grynai prekybinio pobūdžio ir tarnauja tam, kas daugiau pinigų mo-

ka, nesukdami sau galvos, ar jie skelbia tiesą ar klaidina visuomenę, "ar nuoduose mirkyta plunksna" tarnauja ne savo krašto stiprinimui bet ardymui.

Tokie reiškiniai nestiprina savo valstybės santvarkos politinių, kultūrinių nei ekonominių požiūrių, tačiau tokio didelio krašto dar taip greit nesunaikina, nes yra daug ir kitų nors materialiai ir sunkiau besiverčiančių, bet idėjų informacijos centrų, tarnaujančių tikrai tiesos skelbimui, nepa-perkamų.

Bet, kai tokių informacinių išeivijos lietuvių centrų būna nukreiptas dėmesys daugiau apmokėtos, negu tikrosios tiesos ieškant skelbimui, tai mūsų atečiai daromas didelis nuostolis, griaujami tie sunkiai per ilgą laiką statyti ir stiprinti lietuvių pagrindai. O taip, deja, dažnai pasitaiko, kad mūsų spauda ir radijo valandėlės apie didžiulius lietuvių organizacinius įvykius pradeda skelbti tik vienos pusės teikiamas informacijas visai nesigilinant, kiek jos teisingos, svarbu, kad kuriuo nors būdu apmokėtos.

Įvairių nusistatymų kova tarp žmonių visais laikais buvo ir bus, juk žmonės yra įvairaus išsilavinimo, įvairaus amžiaus ir įvairių siekių. Tai natūralu, kol visatai vyksta kultūringu tolerancijos būdu, nenukrypstant ir savo fanatiškos nuomonės reikšimą. Bet, pav., neseniai klausytojų dėmesį patraukė viena radijo valandėlė tokios nepaprastos rimties dėnų, kaip minint birželio tragiškų įvykių sukaktį, kada kalbėtojas ėmė klaidinti klausytojus melą skelbdamas, jog Lietuvos prezidentas A. Smetona priėmė Maskvos ultimatumą... Smetona išbėgo ir t.p. O juk dar tiek daug yra gyvų šios Lietuvos tragedijos liudininkų, kurie gerai žino, kad Lietuvos prezidentas Antanas Smetona lemtingu tautai momentu liko tvirto nusistatymo ir griežtai atmetė sovietų iškeltą ultimatumą įsteigti savo kariuomenės bazes mūsų krašte, pareikšdamas, kad nelieka nieko kito, kaip sovietų neteisė-

Liepos 33 diena Sovietų Imperijoje yra ypatinga diena, Diena paskirta atžymėti prekybos darbuotojų rolę komunizmo statyboje. Liepos 22-oji vadinama "prekybos darbuotojų diena". Ir šitaip, metai iš metų, devintąjį komunizmo statybos penkmetį įpusėjus, sovietų visuomenės dėmesys atkreipiamas į sovietinės prekybos teorinius principus ir buitinę praktiką.

Kaip ir viskas sovietinėje buityje -- principai eina sau, o praktika sau. Principai rodo, kad sovietinė prekyba skiriasi nuo kapitalistinės. Sovietinė prekyba nesivaiko pelno, bet stengiasi patarnauti dirbančiajam. Sovietinėje prekyboje, esą, nėra spekuliacijos, dirbtinio kainų nustatymo, prekybų apsiungimo ir savanaudžius trus-tus ir t.t.

Prekybinių pareigūnų malversacijos, juodosios rinkos buvimas, stambios ir smulkios prekybinės žulikystės pri-rašomos tarnautojų nesąžiningumui. Tvirtinama, kad sovietinė prekybos sistema čia nieko dė-ta.

Žinoma, kad socialinė aplinka pagimdo ir nusi-kaltėlius, bet sovietai su tuo nesutinka. Pagal juos nusikaltėliai atsiranda kažin kaip netikėtai, be socialinės aplinkos įta-kos. Tai, aišku, paprasta ir įžili propaganda ir gyvenimiškos tikrovės ig-noravimas. Sovietinė pre-kyba yra tikras sovietinės buities skaudulys, nes ta prekyba yra nena-tūralių dialektinių išrai-tymų produktas.

Kaip ir Sovietų Imperi-joje, taip okupuotose kraštuose, ir ok. Lietuvoje, liepos 22-oji buvo diena, kada ir spaudapri-siminė sovietinės pre-kybos negalavimus. Apie tokius plačiai rašo "Liet-koopsąjungos valdybos pirmininko pavaduoto-ja" P. Mickūnas (Vals-tiečių laikraštis, Nr. 87).

P. Mickūnas išvardina ilgą prekybos negalavi-mų litanią. Teoriškai no-rima įgyvendinti "pažan-gios prekybos" metodus. Pažiūrėjus į tuos meto-dus, matyti, tai yra kapi-talistinių kraštų preky-bos praktikos metodai. Prekybininko ir pirkėjo santykis pradedamas mandagių dėmesiu pir-

tiems reikalavimams pa-sipriešinti, kad ir sim-boliškai. Paskutiniame vyriausybės posėdyje pa-kartojo, kad jam nepriim-tinas nei vienas sovietų patiektų reikalavimų. To-dėl protesto vardan išvy-ko iš savo tėvynės ulti-matumo nepriėmęs.

Ko galime tikėtis iš Va-kaarų pasaulio, kurio di-dieji politikai gyvendami nuolatiniame gerbūvy, daž-nai nesupranta mūsų tau-tinių siekių bei reikala-vimų, jei mes patys, tos nelaimės paliestieji, ne-sugebam nusikratyti kas-tienų asmeninių gyven-i-mo smulkmenų ir žvelgti į mūsų tautos tragediją realesnėmis akimis.

kėjui ir prekybininko šypsniu. Ši elementarinė taisyklė, matyti, yra nau-jovė sovietinės prekybos praktikoje. Sovietinėje prekyboje parduotuvės darbuotojas jaučiasi esąs padėties ponas. Jo santykis su pirkėju toks: noriu ir parduosiu pre-kę, o jei nenoriu, pasa-kysiu -- prekės nėra! Tad visad man šypsokis ir dėkingas už mano ma-lonę!

Prekiavimo technika apskunkinta prekių įpaka-vimo stoka (sovietškai: prekės nefasuotos). Daug dalykų reikia atsverti, at-seikėti. Čia neišvengia-mas sukčiavimas, apgavi-mas. Taip tai ir laiko gai-šatis. Būdingas sukčia-vimas yra kasininkų "klaidos", gražą atiduo-dant. Būdingos pardavė-jų "klaidos", svorio ar mato sukimas.

Chroniškas defektas yra senų prekių pardavi-mas. Tai, taip vadinama, "užsigulėjusių" prekių problema. Parduotuvės vedėjas baudžiamas, jei-gu joparduotuvėje atran-da užsigulėjusias pre-sąžiningumui. Tvirtina-ma, kad sovietinė pre-kybos sistema čia nieko dė-ta.

MAŽMENOS IŠDUODA DIDMENAS

Sakoma, kad poliari-niame vandenyne beplū-duriuojas įsikišęs ledo kalntas tėra tik tai aštun-toji dalis viso kalno.

Tolygiai yra sovietinėje buityje. Taneigiamy-bė, kurią spauda drišta pastebėti, aprašyti ir, aišku, pasmerkti, yra tik tai maža dalelė visos pa-dėties.

"Komjaunimo tieso-je", (Nr. 112) tilpo įdo-mus ir sovietinei tikro-vei nepaprastai būdingas feljetoninio lengvumo re-portažas "Oro pilių par-davėja ir pirkėjai". Re-porteris R. Žilevičius šmaikščiai aprašė jud-rios, suktos pilietės Vi-dos Laukutienės malver-sacines išdaigas.

Vida Laukutienė dirbo Šiauliu universalinėje parduotuvėje, dirbo ji ki-tur -- visur reikšdama-si malversacijomis, ku-rios labai savos tarybi-nių prekių amžino defic-itto klimatui. Vida Lau-kutienė visur dėjos galinti parūpinti žmonėms trūk-stamų prekių ar gaminių, ir ... visad, avansu, imda-vusi iš lengvatikių pinigų "viršininkui patepti".

Apgautieji žmonės re-tai begalėjo ieškoti teisin-gumo, kreiptis teisman. Jų intencija per apgaule-gauti trūkstamus gami-nius būtų diskvalifikavę.

Štai: moteriai reikia ki-limo, bet ji neturi talono kilimui pirkti. Fer kitus ji atranda geradarę Vidą. Ši pažada kilimą gauti, bet "viršininką reikia patepti". Moteris patepi-mui duoda 200 rublių. Vė-liau paaiškėja, "padėtis pasunkėjo". Moteris ne-gauna kilimo, neatgauna ir kyšio 200 rublių.

Kita pilietė susigalvo

gaulingai. Žmonės nenori ir "senamadiškų", caro laikų mados daly-kų. Bet ir tokių atsiran-damų parduotuvėse. Tai ypač gausi defektinga me-džiaga moteriškų rūbų branžoje. Problema ab-soliučiai nežinoma lais-vos prekybos praktikoje. Kaip gali elgtis parduo-tuvės vedėjas, kuris pri-valo parduoti moteriškus batukus, kurių moterys kratosi iš tolo? Pertam tikrą laiką tokių gremėz-dų nepardavęs, prekybos darbuotojas baudžiamas už "užsigulėjusių pre-kių" sandėliavimą!

Parduotuvės neturi vyniojamojo popierio. Pirkėjai turi pasirūpin-ti savo maišeliais ir ry-šulėliais, su kuriais iš-neša pirktas prekes.

Viešai aimanuoja pre-kybos pareigūnas P. Mic-kūnas: "valdyba buvo už-sakiusi 44 tonas (vynio-jamos medžiagos), gavo vos 10 tonų".

Sovietinė prekyba nepa-jėgia pereiti į "pažangios prekybos" praktiką, nes ... trūksta svarstyklių, kartu rodančių svorį ir kainą, trūksta ir kitų "su-dėtingų įrengimų". So-vietinėje prekyboje pre-kės priesvoriu per devy-nias dekalas buvo... par-davėjo nykštys. Taip, aiš-ku, bus ir ateityje.

jo turėti "importinius bal-dus". Ji įteikia Vidai net 780 rublių, kad tik tai "im-portiniai baldai" atsi-rastų jos bute. Laikas bė-ga, "padėtis komplikuo-jasi" -- nėra nei baldų, nei 780 rublių grąžinimo.

Vida žadėjo viską: tele-vizorius, baldus, kilimus rūbus. Ant tos meškerės kabinosi ir naivios mote-rėlės ir įvairūs pareigū-nai. Kiekvienas jų siekė to pat: be nustatytos tvar-kos, be ilgamečio lauki-mo, betarpiu, gauti nori-mą daiktą. Tas noras, so-vietuose, yra nusikalti-mas. Ta tvarka ir įgalino Vida Laukutienę ilgokai ir "pelningai" verstis savo užtikrinančių paža-dų pardavinėjimais. Žmo-nės nori pagražinti, page-rinti savo buitinius in-teresus. Ilgiausios blefi-nių penkmečių dekalos, kaip ir aferistė Vida Lau-kutienė, kvailina žmones pažadais. Gal būtų pažadų pardavinėjimo Vida Lau-kutienė išmoko iš oficia-lių komunikatų, iš viešų valdžios užtikrinimų už metų kitų turėti prekių, maisto ir gaminių kaip iš gausybės rago. Ir čia, to-kiu pat metodu veikda-mas, sovietinis režimas neikluvo už pažadų par-davinėjimą, bet Vida Lau-kutienė pateko į kaltina-mųjų suolą!

Vidos Laukutienės afe-ra yra mažmena. Tokia afera neįmanoma laisvos prekybos ir laisvos gamy-binės iniciatyvos krašte. Tad todėl ši Vidos Lau-kutienės mažmena atiden-gia didmeną. Tai chro-niškas utopiškai tvarko-mos valstybės nesugebė-jimas gerinti žmonių bui-tį, tenkinti jų natūralius net labai kuklius porei-

Mums rašo

Gerbiamas Redaktoriau,

Maloniai prašau pridėti kaip P. S. prie mano pasi-sakymo apie Vasario 16 gimnazijos mokinių ekskur-siją į Lietuvą sekantį teks-tą (jei pasisakymas jau būtų atspausdintas, tai sekančiame "Dirvos" numeryje įdėkite atskirai):

P. S. Vasario 16 gimna-zijos vadovybė yra prieš kiekvieną grupinę ekskursi-ją į Lietuvą, juo labiau, kad tokios ekskursijos iš čia, Vak. Vokietijos, paprastai esti sovietinių įstaigų finan-suojamos (dažniausiai ap-mokamos pragyvenimo iš-laidos Lietuvoje, o kelionės išlaidas -- bent iš dalies -- padengia ekskursijos daly-viai). Apskritai, gimnazi-jos vadovybė toleruoja tik asmeniškų individualius mokinių, mokytojų ar per-sonalo santykius su gimi-nėmis bei artimaisiais Lie-tuvoje, laikydamosi Lietu-vos Išlaisvinimo Vyriausių Veiksnių nutarimo.

V. Natkevičius, M. A.
Vasario 16 gimnazijos
direktorius

kius. Vidos afera yra led-kalnio viršūnė. Aferos, to ledkalnio viršūnės bazė, yra valstybės nesu-gebėjimas išvystyti itin jautrią buitinių poreikių tenkinimo sritį.

Korespondentas R. Ži-levičius, eidamas trafa-retinio aiškinimo take-liu, rašo: "mūsų pramo-nė gamina daug gerų prekių -- baldų ir megz-tukų, šaldytuvų ir tualet-to reikmenų. Ateityje dar daugiau gamins".

R. Žilevičius neapsi-žiūrėjo, kad sakralinė so-vietinė formulė "ateityje dar daugiau gamins" yra nudilusį tuščią užtikrini-mų plokštelę, jau dešimt-mečius zulinama spaudo-je, kalbose, "lozunguo-se". Per karą sutriuš-rintos valstybės, kurnė-ra sovietinio utopinio ma-ro, paskeno prekių per-teklįje, o SSSR ir jos pa-vergti kraštai net grū-dus, net sviestą, impor-tuoja, besigindami nuo ba-do.

"Moteris norėjo gauti kilimą, bet neturėjo ta-lono", porina korespon-dentas R. Žilevičius. Ne aferistę Vidą, bet aferis-tų režimą, kur "kilimui reikia talono", reikia so-dinti į kaltinamųjų suolą. Vidos afera yra mažme-nų mažmenėlė. (Č.Ž.)

DIE MAKER

Experienced on progressive dies.
Overtime, fringe benefits. Dayshift.
Also

DIE REPAIRMAN

Experienced on progressive dies.
Days or nights. Apply

ATLANTIC TOOL & DIE

19963 PROGRESS DR.
STRONGSVILLE INDUSTRIAL
PARK, OHIO
216-238-6931

(61-67)

TOOL MAKERS
For progressive dies, fixtures, close
tolerance machinery
also
GRINDERS
close tolerance OD-ID.
Steady work for qualified men and
full benefits. Apply call or write
SPRING TOOL CO.
P. O. Box 625
Schoolcraft, Mich. 49087
616-679-5276

(61-65)

MACHINISTS

EXPERIENCED

To operate the following machines:
DeVilbiss, Bridgeports, Blanchard
grinders, Climatic tape machines,
thread grinders, cylindrical grinders,
thread lathes, Day & night shifts,
good wages, full fringe benefits &
vacation. Shop located on San
Francisco Peninsula.

WRITE OR CALL

TYDEMAN MACHINE

WORKS

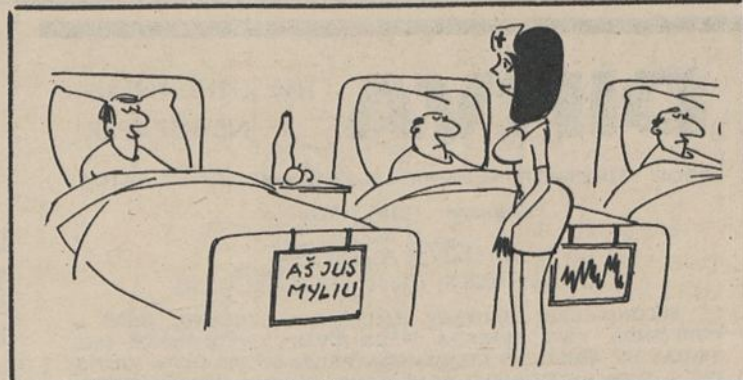
900 BROADWAY
REDWOOD CITY, CALIF. 94063
415-369-5211

(52-61)

EINŠTEINAS NEIŠMANĖLIS

FELJETONAS

KAZIMIERAS BALTRUKONIS



Be žodžių...

-- Ką dabar užgūlęs? -- teiravosi Anelė, apkabiniusi susimąščiusį vyrą.

-- Tau gal būtų sunku įkasti, širdele. Skaitau Einšteino reliatyvizmą, -- nedvejodamas paaiškino Jonas.

-- Skačiau truputį. Kai ką supratau, o kai kas ir neaišku. Neturiu noro gilintis į sunkias mokslo problemas. Tie mokslininkai ir filosofai žmonėms galvas susuka.

-- Tik ne Einšteinas, Aneliuk. Jis vienas iš protingiausių žmonių pasaulyje.

-- Protingas mokslininkas, bet neišmanėlis gyvenime.

-- Kaip tu drįsti tokį didelį žmogų vadinti neišmanėliu!

-- Aš nieką netauškiau. Jis gudrus galvoti simboliais, tačiau konkretaus gyvenimo nesupranta.

-- Netikiu, kad jis kokias nesąmones kalbėtų, -- protestavo Jonas.

-- Tu netiki, bet aš tau įrodysiu. Jis aiškino, kad supranta kas yra pasisekimas. Jo formulė tokia: pasisekimas darbas - pasilinksminimas - sugebėjimas liežuvį laikyti už dantų.

-- Puikiai pasakyta. Gili filosofija, į humorą išpraust, -- juokdamasis reagavo Jonas.

-- Tau humoras, o man nesąmonė, ryžtingai tvirtino Anelė. -- Kur tu rasi žmogų, kad jis laikytų liežuvį už dantų?

-- Einšteinas nedraudžia liežuvį laikyti palaidą, tiek pabrėžia, kad jį reikia sugebėti laikyti už dantų. Žmogus turi orientuotis, kur galima kalbėti ir kur negalima. Taip pat turi žinoti, ką galima kalbėti.

-- Čia jo filosofija ir suklumpa. Prieš gyvenimo praktiką! Mes visi svajojame apie laisvę, tačiau liežuviui nenorime laisvės pripažinti. Jis yra mūsų asmenybės nedalomą fizinę dalį.

-- Rankos taip pat nedalomos kūno dalys, bet mes jas kontroliuojame. Absoliutinės laisvės niekas negali turėti.

-- Broleli mano! Tu jau tiesos nejauti. Ji filosofijos svarstymo objektas, bet filosofas gali būti labai toli nuo jos. Jis dažnai netiki tą, ką mato, nes per daug užimtas spekuliacijomis apie tai, ko nemato. Einšteinas didelis matematikas. Jis nagrinėja išimtinai sąvokų giminingumą, palikęs jas nesvarstęs, kaip jos santykiauja su realybe čia ant žemės. Kiek prisimenu, jis pats taip yra pasakęs. Jo aukščiau minėta formulė apie pasisekimą irgi neteisinga.

-- Kodėl? -- nustebęs klausė Jonas.



Be žodžių...

-- Jis sprendžia gyvenimo reikalus su lygybės bei pliusų ženklais. Tai matematika. Gyvenimas nėra matematika. Jį į formules neįprausi! Liežuvis turi keliariopas funkcijas. Jis yra mūsų sielos išraiškos įrankis. Dievo duotam vartojimui. Laikyk jį už dantų -- jis degeneruos! Siela turi savo išgyvenimų įtampą. Neduok jai išsiskleisti, neišreikšk save žodžiais, ir tu dva siškai bei fiziškai pradėsi vysti.

-- Mieloji, kalbėti reikia, bet žodžiai turi būti kontroliuojami. Be kontrolės gali priplepti daug nesąmonių, pakenkti sau ir kitiems.

-- Čia štai ir glūdi visa reikalo esmė. Kalbėti reikia taip, kaip mūsų vaikai kalba: atvirai, nuoširdžiai, viską, kas ant seilės užteina. Nereikia nieko slėpti. Ką žinai, matai, galvoji -- viską pasakyk. Šventas Raštas taip pat liepia netiesos nesakyti.

-- Tu, viską plepėdama, negalėsi visuomenėje harmoningai bendrauti.

-- Priešingai, kuo daugiau ir nuoširdžiau kalbėsi, tuo daugiau draugų turėsi.

-- Bet, Aneliuke, gyvenime blogis žiauriai kovoja su gėriu. Toje kovoje reikalingas dažnai nutylėjimas, diplomatija, -- tvirtino Jonas.

-- Berneli, ar tu rasi tokį gyvulį, kuris meluotų? Jeigu gyvulys nemeluoja, kodėl protingas žmogus turi meluoti? Nutylėjimas yra melo broliukas, o diplomatija melo menas. Tas menas taip plačiai išplitęs, kad ir politikoje, ir socialiniame gyvenime, ir komercijoje, ir kiekviename biznyje ir privačių žmonių santykiuose jis mūsų gyvenimą įjungė į tokią dumbliuotą gyvenimo srovę, iš kurios jokių būdu negalima išsivaduoti. Mes visi tapome dviveidžiais, vienas kitam nepatikimais.

-- Iš gyvenimo evoliucijos nerašytų įstatymų žmonės negali išsprukti.

-- Galima, Joneli, galima. Tik reikia pastangų. Moterims daugiau teisių! Mes padarysime revoliuciją. Kai mes viską kalbėsime, jūs vyrai irgi įprasite. O kalbėti reikia. Daug ir garsiai. Net šaukte šaukti.

-- Prieš ką tu pasiryžusi kelti revoliuciją?

-- Prieš gyvenimo rutiną. Prieš melą. Prieš diplomatinį ipročius, juodus gyvenimo procesus ir objektus dangstyti žibanišiais šilkais. Laikas pribrenda visiems atidaryti burnas ir vėliną vadinti velniu. Kad žmonės nebūtų liežuvius laikę už dantų Stalino ir Hitlerio teroro laikais, kad būtų viešai drįsę kritikuoti ir veiksmingai reaguoti prieš teroristinius valdžios metodus, šiandien pasaulio veidas būtų buvęs kitoks.

-- Sunku kovoti prieš ginkluotą galybę, Aneliuk.

-- Tai lepšų aimanavimas! Žinoma, daug būtų nužudyta, kalinių, bet nebūtų buvęs karas išiliepsnojęs. O jis surijo dešimtis milijonų nekaltų žmonių. Žmogus bijo mirties. Jis bailys. Nežino kad mirtis yra natūrali būtenybė, antrasis gimimas. Ir jis kur kas didingesnis kovoje už žmonių žmonišką ateitį, negu ligos patalė.

-- Tu drąsiai kalbi, pupyte. Bet kaip tu jautumeis iš tikrųjų, kad į akis mirtis pažvelgtų?

-- Pabučiuočiau tave ir akis užmerkčiau. Visai ramiai. Be baimės. Tikėk manim, mielas! Liežuvį nereikia tramdyti. Juokdariai sako, kad moterų liežuvius -- nerudyjantis ir neatšimpantis peilis. Tokiu peiliu turėtų būti ir jūsų liežuvius. Prieš melą, apgaulę, korupcijas ir valdžios uzurpatorius. Kas kalba -- mąsto. O kas mąsto, tas niekada nebus botagu ujama avis. Kalba gimdo dialogą, kuris pradeda artėti prie tiesos. Tai akcijos procesas. Jis progreso stumoklis.

-- Kai visi kvailiai ims kalbėti, bus daug bėdos pasaulyje. Iš progreso gali pasidaryti chaosas. Žmonės sako, kad tyla yra gera byla.

-- Nesutinku, gerbiama. Ispanai kalba, kad tyla -- kvailių išmintis. O mūsų žmonės žino, kad ant palinkusios liepos visos ožkos lipa. Tyla gi yra palinkusi liepa. Stovinčiame vandenyje, kūdroje, veisiasi visoki vabalai ir kirminai. Žmonių tyloje plinta dvikojai kenkėjai. Tyla yra mirštančios išminties patalas. Tyloje nesireiškia judesys. Kur nėra judesio, ten artinasi mirtis. Mirtis siautė Europoje per pasaulinį karą. Kodėl? Gi todėl, kad žmonių masės buvo tylos masės. kada blogis ėmė sirpti, toms masėms sustingus tylėjime. Kvailio žodžio taip pat nereikia bijoti. Jam išsprūdus bus proga pasirodyti išminties žodžiui. Jis nugalės kvailą žodį, užsigrūdins kovoje ir įgis intelektualinį imunitetą prieš siaurą, neprasmingą ir nerealią žodį.

-- Taip išeina, kad tu griauti Einšteino tezę.

-- Dar ne viskas, žurnaliste. Turiu pagrindą prikibti ir prie darbo. Einšteinas į pasisekimą sąvoką įjungia darbą be jokių komentarų. Mes žinome, kad darbas daro žmogų kuprotą, o ne "bagotą". Jis sutuokia žmogų su gobšumu, todėl tenka dvigubai dirbti. O tai jau tiesus kelias į giltinės namus. Darbas yra toks procesas, kuriame vienas tampa turtingu, o kitas vos kojas pavėlka iš nuovargio.

-- Erezijas pasakoji, mergele.

Darbas

yra akcija, energijos skleidimasis. Jis yra žmogui įgimtas ir Dievo laiminamas.

-- Dievas neįsakė, kiek valandų reikia dirbti, kokiose sąlygose prakitą lieti. Nuo senų laikų žmogus dirbo per daug ir per sunkiai.

-- Kaip tu norėtumei pataisyti Einšteino darbo sąvoką?

-- Saikingas ir gerai apmokamas darbas! Turiu šį tą pasakyti ir dėl pasilinksminimo sąvokos.

-- Čia tai jau tau prie širdies, nes moterys mėgstame linksmybes.

-- Aš nekalbėsiu iš savo prigimties taško, bet iš filosofinio požiūrio, kurį tu pats man padėjai susikristalizuoti. Operuosiu tavo išmintimi prieš tave patį. Pasilinksminimas yra laimės stimuliatorius, bet su labai didelėmis išimtimis. Tai dvigalvis dvasinis slibinas. Viena galva juokus krečia, linksmina žmones, kita galva jiems nežinant ir nematant, eikvoja brangų laiką, gadina sveikatą, tuština kišenes, painioja žmonių santykiuose visokiausias intrigas. Todėl pasilinksminimas dažnai esti tik to laimė, kas negalvoja. Į tą kategoriją galėčiau priskirti ispanų bulių rungtynes, žiaurųjį vadinamą sportą, boksą ir imtynes. Kalbama, kad Paryžius esąs pasilinksminimo ir malonumų centras, bet yra duomenų, kad bent keturi penktadaliai jo gyventojų miršta iš sielvarto ir skausmo. Ispanai linksminasi gyvulių krauju ir kančia. Bet ar tai pasisekimo sudedamoji dalis? Ar tas jų protas prisidėjo prie kultūros ir civilizacijos kilimo? Greičiau nuosmūki pastūmėjo. Dažniausiai pasilinksminimai yra žmonių laimės iliuzijos, po kurių seka liūdesys. Esti dažnai ir taip, kad vieno žmogaus laimės šypnelėjimas per linksimumo ir pramogų akis gimdo kitame žmoguje skausmą ir nelaimę.

-- Bet, moteriške! Negalima pasilinksminimo išjungti iš žmogaus prigimties. Jis yra skatiniojas energijos ir įkvėpimo kūrybiniam darbui.

-- Taip, sutinku. Jeigu pasilinksminimas skraido meno sparnais -- gerai. Jeigu jis gimdo idėjas, kaitina meilę, teikia poilsio, artina žmogų su žmogumi -- pasilinksminimas Dievo palaima. Tačiau mūsų pasilinksminimai dažnai susiję su kitų nelaimėmis, nesiderina su žmogaus žmoniškos buities principais, su proto tikslingumu ir ateities perspektyvomis. Einšteinas turėjo į pasisekimo sąvoką įjungti ne pasilinksminimą, bet gerą nuotaiką.

-- Gera nuotaika atsiranda pramogose besilinksminant, -- tarė Jonas.

-- Aš pati ne kartą grįžau iš pasilinksminimo apsiblausus, susikrėtus, nusivylus. Mums reikėtų pratintis žadinti gerą nuotaiką per meną, literatūrą, muziką, bendraujant su išmintingais žmonėmis ir studijuojant kasdieninius reikinius gyvąjame ir negyvąjame pasaulyje.

-- Vadinasi nesutinki su Einšteinu?

-- Jis minties milžinas. Aš tik šapelis prieš jį. Tačiau ir milžinai klysta. Jis sudeda darbą, pasilinksminimą, išmoksta liežuvį užkisti už dantų ir gauna pasisekimą. Tai filosofija prie alaus bokalo! Jis daug žino, bet užmiršta, kad pasisekimas dažnai esti šturkščių klaidų priedanga. Jis yra junginys žmogaus tariamos laimės blykstelėjimo ir pasaulyje vykstančių pokštų bei apgaulės. Pasisekimas ne kartą numarina viltį ir paralyžuoja pastangas. Tai snaudulio skatiniojas!

-- Tu, kritike, nežinai, kad pasisekimas atpalaiduoja žmogaus nervų įtampą kovoje su nepalankiomis gyvenimo aplinkybėmis. Poilsis reikalingas naujom įėjom sukaupti.

-- Tačiau aš žinau, Joneli, kad, pasisekimui nugalėjus nepalankias aplinkybes, gyvenimas išstumia į priekį dar nepalankesnes aplinkybes. Ir tada pasisekimas gali būti tik oazinė iliuzija. Mes papratę save liūliuoti ne tikrais vaizdais, bet mirażais. Pasisekimas gali būti nedovanotina nuodėmė prieš artimą. Jei pasisekimas įgyjamas kitų nelaimės sąskaiton, jis gali laiko tekmėjepavirsti nelaimė.

-- Jei tu taip šiaušiesi prieš Einšteino formulę, koki apibūdinimą siūlytumei pasisekimo sąvokai? -- teiravosi Jonas.

-- Tik jau ne su plusais ar minusais. Šaukštu ežero neišsėmsi, o su aritmetika gyvenimo išmintį neišreikšti, -- tvirtino Anelė. -- Man rodos, kad pasisekimas yra triumfas pastangų, kurios suteikia žmogui moralinio pasitenkinimo ir džiaugsmo; jei jie pasiekiami doromis priemonėmis ne kito asmens išnaudojimo ir nelaimės sąskaiton.

Jonas ilgiau nesiginčino. Už poros dienų turėjo būti Anelės gimtadienis. Jis nutarė nupirkti jai keletą Einšteino veikalų.

OKUPANTAS SUSIRŪPINO VILNIAUS SUŠABLONINIMU?

Kiekvienas okupantas, tai jau taisyklė, nesirūpina okupuotos vietovės estetika. Grobuoniški tikslai nesuderinami su okupuotos vietos priežiūra. Nekitaip buvo pirmais pokario metais ir su sovietiniu okupantu. Užgrobė Vilnių, bolševikai skubėjo privežti sostinės rusų ir parūpinti jiems darbo. Buvo statomi betoniniai fabrių blokai, gyventojams blokinės statybos namai. Vilnius, mažai betūrkio, galėjo pavirsti didžiuliu betoniniu barakų miestu. Juo baisiau, kad tie pramoniniai ir gyvenamieji barakai buvo statomi be respektu istoriškams miestų rajonams. Ir dabar mes matome garsų miesto simbolių, Gedimino bokštą, daugiaaukščių betoninių blokų fonę...

Laikui bėgant, atrodo, lietuviai atkovojo bent mažą savo teisę; jie galėjo kritikuoti barbarišką okupanto elgesį. Vis daugiau, architektūros mokslus baigusio jaunimo, pradėjo atsargiai dūsauti, kad sostinės "apstatymo" planas nuėjo šunta, kad miesto panorama tampa paprasto pramoninio, blokinių pastatų miesto vaizdu.

Juo labiau, kad okupantas neleidžia netgi pašto atviruokse išlikti bet kuriam religiniam simboliui: kryžiams, antbažnyčių bokštų.

Vilniuje buvo suorganizuotas Techninės estetikos mokslinio tyrimo institutas. Po tokiu, gana grieždišku, titulu telpa "visasąjunginio" instituto filialė. Lietuviai gavo teisę atstovauti maskvinę organizaciją Vilniaus mieste. Tos filialės direktorius yra lietuvis, architektas Albertas Cibas, kas teikia vilčių, kad Vilniaus panoramos išlaikymu gali būti rūpinamasi nuosirdžiai ir kultūriškai.

Instituto veikimo tikslas -- kova už techninę estetiką. Norima net labai praktiško pobūdžio statinius, pramoninius, gamybinius, rikuioti tam tikrą skalę, kur estetika gali užmaskuoti pastato nepatrauklumą. Tam reikalui tinka architektūriniai sumanymai, tinka ir išradingi apželdinimai.

"Literatūra ir menas" (Nr. 27) patalpinopasikal-

bėjimą su architektu Albertu Cibu. Pasikalbėjimas įdomus daugiopais atvejais. Jis rodo lietuvių susirūpinimą sostinės savitumo ir jos nepakartojamo grožio išlaikymu. Institutas pritraukė jaunus specialistus. Jie tyrinėja problemos specifiką, sąlygas, reikalavimus, estetinius poreikius.

Architektas A. Cibas pasisakė, kad Vilniaus filialė turi tamprius ryšius su Minsku. Iš Rytų Vokietijos buvo atkviesti patarėjai. Darbą plečiant, pasakė Cibas, Institutas reikalingas "dailininkų konstruktorių (dizainerių)", bet "tuo tarpu tai dar ankstoka".

Kodėl taip?

A. Cibas paaiškina sovietinio organizacinio apmaudo tonu:

"Mes dirbame gana sunkiomis sąlygomis: patalpų stoka neleidžia organizuoti metodinio ka-

bineto, išplėsti ergonomikos laboratorijos, eksperimentinės dirbtuvės. Juk visi mūsų meninio konstravimo projektai turėtų būti patikrinami ne tik natūralaus dydžio maketais, bet ir veikiančiais modeliais".

Ergonomikos mokslas yra įmonės estetikos projektų sprendimas. Vilniuje veikia institutas, kuriam vadovauja arch. A. Cibas, esanti maskvinio instituto filialė, neturinti reikalingų darbo sąlygų. Iš pasikalbėjimo matyti, kad tai popierinė, tad tuo tarpu nereikšminga įstaiga.

Tai nustato gana liūdną Vilniaus pramonėjimo prognozę: dar ilgai Vilnius bus užverčiamas blokinės statybos griozdais, dar ilgai bus nepaisoma savitos Vilniaus panoramos, dar ilgai sostinė kentės gelžbetoninį okupanto smurtą.

(Č.R.)

RUMŠIŠKĖS ŠIANDIENĄ

Tokiu pavadinimu straipsnį išdėjo Maskvoje anglų kalba leidžiamas savaitraštis "Moscow News" savo š.m. liepos 28 dienos laidoje. Straipsnis rašytas kažkokio I. Načajaus ir persispausdintas ar išsiųstas iš Vilniuje rusų kalba leidžiamos "Sovetskaja Litva". Taigi, kaip lietuviškas priežodis sako, "Toks tokį pažino ir ant alaus pavadinuo".

Ir gražu ten tose Rumšiškėse šiandieną, pasakoją Načajus, ir kviečia visus apsilankyti. Senųjų Rumšiškių nebėr, džiūgauja jis: senosios šiaurais dengtos lūšnėlės dabar atsidadė "Kauno jūros" dugne. Niekas iš jų nebeliko, tik vardas. Dabar ant kalno esančios pastatytos naujosios Rumšiškės: miestelis iš 300 namų su visais patogumais, vandentiekio, elektra ir asfaltuotomis gatvėmis.

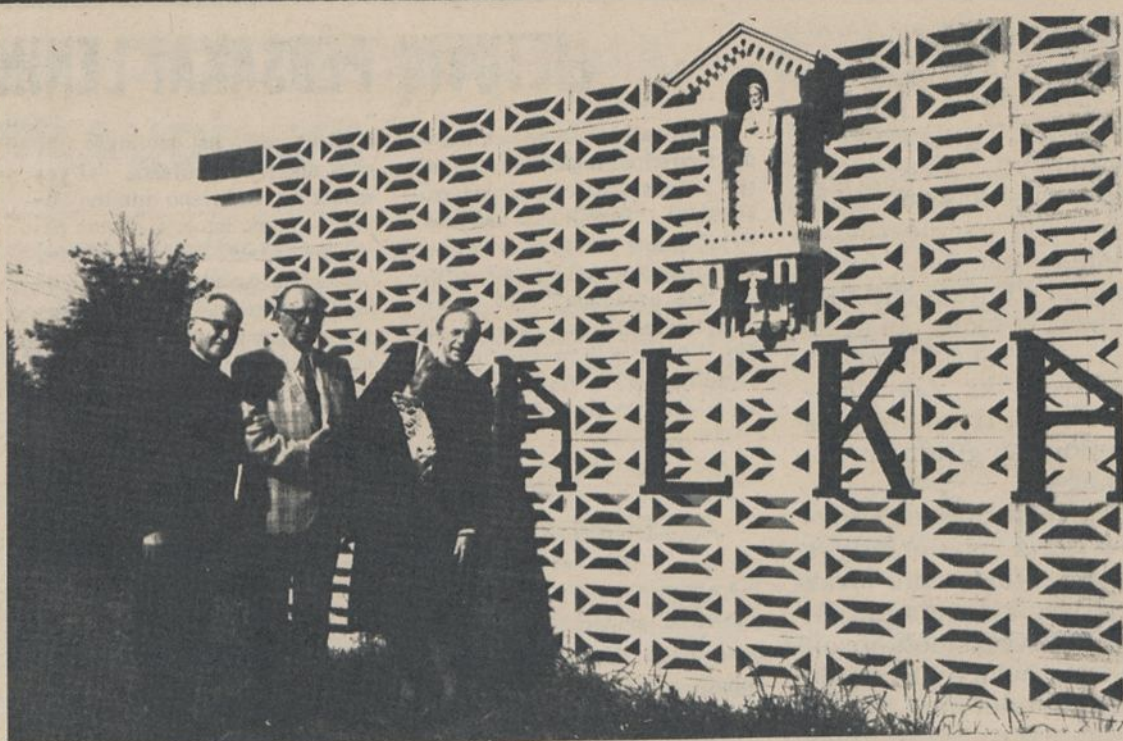
Rumšiškės esąs pats turtingiausias kolchozas visame Kaišiadorių rajone. Pernai metais kolūkis turėjęs net 250,000 rublių gryno pelno ir kiekvienas kolūkietis asmeniškai uždirbęs daugiau nei po 6 rublius į dieną. Ir kokių gėrybių tas kolūkis dabar neprigami-

na. Mėsos, esą, "paga-minama" po 19.6 tonų nuo 100 hektarų dirbamos žemės, o valstybei esą "parduota" net 1,800 tonų daržovių. Ir grūdų derliai buvę puikūs. Kai "senovėje" (atseit, nepriklausomos Lietuvos laikais) ūkininkai gaudavo vos nepilną toną grūdų iš hektaro, tai dabar prikulia po 4 tonas...

Ir kaip patogų ir malonų esą ten gyventi. Ūkininkai turi puikiai apstatytus namus su visais patogumais, radio ir televizijos aparatus ir daugumą jų važinėjančius automobiliais. Žodžiu, dar geriau kaip toje praeitoje kapitalistinėje Amerikoje. "O kaip Rumšiškių valstiečiai gyvena prieš 40 metų", -- klausia jis (tai yra nepriklausomos Lietuvos laikais). -- Ogi dauguma valstiečių neturėję iš ko net druskos ir sacharino nusipirkti...

Čia reikėtų tą pagyrų puodą -- netaukuotą paklausti, jeigu jau ten, Rumšiškėse ar kitur, taip gerai, tiesiog "rojus ant žemės" kodėl ten turistai, atvažiuavę aplankyti giminių iš Amerikos ar kitur, visai neįsileidžiami? Jeigu jau rojus, tai ir iš užsienio atvykę

(Nukelta į 6 psl.)



Prie Alkos muziejaus. Stovi iš kairės: muziejaus kūrėjas mons. F. M. Jūras, Vyt. Alantas, seselė Rita ir prof. kun. S. Yla.

IŠVAŽIAVUS ATOSTOGŲ...

VYTAUTAS ALANTAS

Atostoginės kelionės pagrėbštai

Susitikimas su prof. S. Yla

Lietuvių kalba turi labai gražų ir prasmingą žodelį: pagrėbštai. Dabartinės Lietuvių Kalbos žodynas II laida taip aptaria šį žodelį: sugrėbtos padraikos, įvairios šienų nuėmus. Taigi, paskutinės atostoginės kelionės išpūdių padraikos sugrėbtos namo! Keliaujant iš vienos vietos į kitą, visada susidaro trumpų išpūdių "pagrėbštų", iš kurių negali parašyti pilno straipsnio, bet kurių nesinori palikti neužrašytų, nes gal skaitytojui bus įdomu su jomis susipažinti.

Sakysime, atvažiuavę į Putnamą, kaip gali nepamatyti vietinio "popiežiaus" -- profesoriaus, kunigo, garsaus rašytojo ir auklėtojo Stasio Ylos? Juo labiau kad mes esame labai seni ir geri bičiuliai, ir mūsų susitikimai visada būna abipusis draugiškų jausmų pasireiškimas.

Sesuo Rita -- ji mano tikroji sesuo vardu Antanina, -- mano žmonai ir aš užėjome prof. Ylos aplankyti. Jo bute knygų irgi daugybė! Pasisveikinus jo pirmas linksmas klausimas buvo toks:

-- Kada, Vytautai, grįši į krikščionybę?

Dabar žodis žodin nebeatsimenu, bet, man rodos aš jį irgi paklausiau:

-- Kada kolega grįši į tikrąjį lietuvių tikėjimą?

-- Matai, -- sako jis, -- tu, Alantai, esi tikras romantikas kaip kad buvo ir Basanavičius.

Man tai buvo nemenka staigmena, nes aš niekad savęs romantiku nelaičiau ir juo labiau nelaičiau romantiku Basanavičiaus. Aš dažnai pagalvodavau anksčiau ir per pokalbį su prof. Yla dar kartą prisiminiau, kad mūsų krikščioniškosios

pasaulėžiūros atstovams bus visi tie "romantikai", kurie kitaip žiūri į pačią krikščionybę ir jos prasiplėtimą Lietuvoje.

Nežinau, kiek prof. Yla yra parašęs knygų, bet, be abejo, jų susidarys imponuojantis skaičius. Dabar jis jau yra atidavęs spaudai naują knygą apie vysk. Baranuską.

DVI MONOGRAFIJOS APIE ADOMĄ GALDIKĄ

Putname teko susipažinti su poniu M. Galdikiene, kuri čia dabar gyvena pastoviai. Kai dailininkas Galdikas mirė, ir kai iš spaudos sužinojome, jog ponis Galdikienė pardavė namą New Yorke, tai daug kam kilo klausimas, kur pasidėjo jo paveikslai. Be to, mes su žmona prisiminėme, kad viešint mums prieš keletą metų Cape Code drauge su Galdikais Meškos vasarnamyje, dailininkas kartą išsitarė gal ir juokais, jog jis turįs savo rūsyje tris tonas paveikslų... Iš velionio žmonos sužinojome, kad visi paveikslai pergabenti į Putnamą ir gražiai sukrauti viename kambaryje.

Taipogi iš ponios Galdikienės sužinojome, kad jos rūpesčiu yra ruošiamos apie mirusį dailininką dvi monografijos: viena anglų, kita lietuvių kalba. Monografija anglų kalba su iliustracijomis yra leidžiama Italijoje, o knyga lietuvių kalba yra sutarta parašyti su dail. Viktoru Vizgirda.

VASARONĖS REIKALAI PUTNAME

Putnamo seselės yra pasiruošusios vasarotojus priimti. Tam reikalui jos šią vasarą turi puikias patalpas -- buvusią studentų bendrabutį: daug gražiai įrengtų, erdvių ir šviesių kambarių labai prieinamomis kainomis. Pačiame vienuolyne maudynių nėra, bet pavaziavus keletą mylių randi puikių ežerėlių pušinėliuose. Man tai ypač patiko savitarna valgykloje: nereikia valgyti iš didelių sąrašų kaip restoranuose -- viskas sudėta ant stalo, pasiimk ir valgyk! Žodžiu,

seselės pasiruošusios svečius priimti: gal mes pateisinsime jų lūkesčius?

ATOSTOGINĖS KELIONĖS DESERTAS

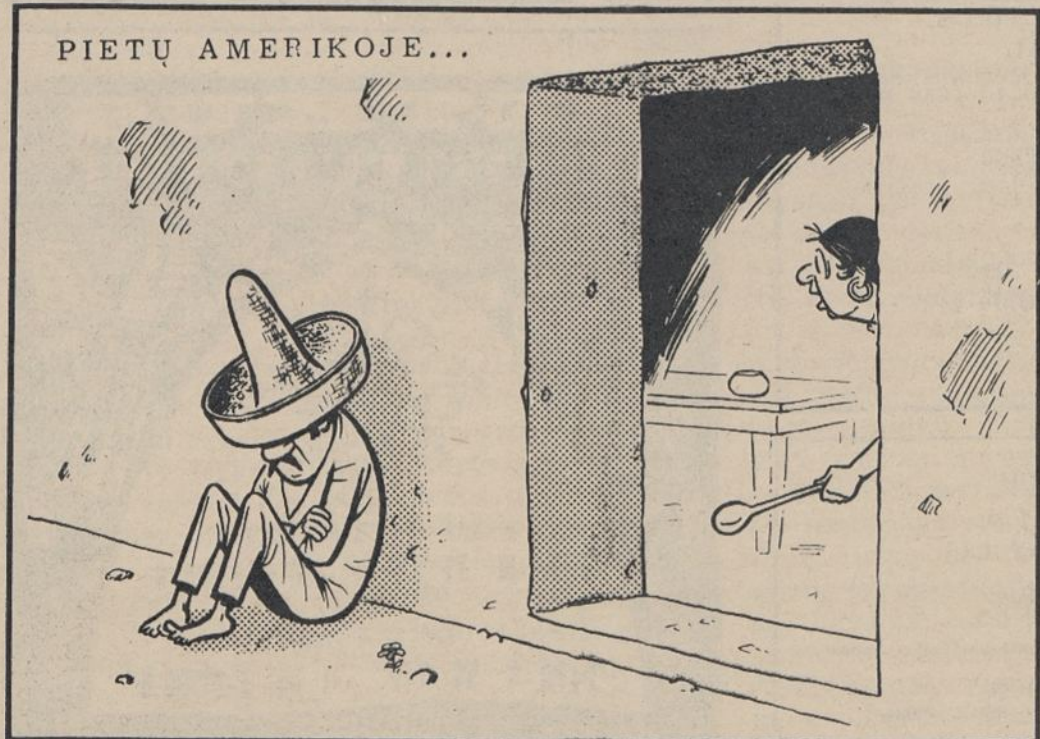
Kaip pernai taip ir šiemet mūsų kelionės paskutinė sustojimo vieta buvo Skrantone pas Eleną ir Liudą Dovydenus. Mes praleidome jų svetingoje sodyboje porą dienų alsuodami tyriausiu oru ir džiaugdamiesi šimtanuosimtaine ramybe ir... pakeiksnodami uodų armijas.

Atvažiuavę po metų į bet kurią vietą vis randi šią naują. Pas Dovydenus radome naujai išskatą didelį privatų tvenkinį vietomis iki 10 pėdų gylumo su tyru vandeniu, nes toje vietoje iš žemės mūša šaltiniai ir vandenį nuolat atnaujina.

Radome ir dar ką naują: mums ten viešint Liudas gavo Draugo Knygų Klubo leidžiamos jo pasakų knygos korektūrą, atseit, netrukus susilauksime Dovydeno naujos knygos. Pernai jis užsiminė, kad norįs pasaką išleisti ir angliškai. Paklaustas kaip tas reikalas atrodo dabar, jis atsakė, jog pasakų vertimų ir leidimų rūpinąsis jo sūnus.

Taigi, knygos, knygos, knygos... Prof. St. Yla, ponis M. Galdikienė, Liudas Dovydenas leidžia naujas knygas. Jei prie jų garbingų vardų ir man būtų leista prisijungti primenant, jog Vilties spaustuvė baigia rinkti mano Šventaragio II tomą, tai, atrodo, lektūros ateinančių rudenį turėtų netrūkti, juo labiau kad bus leidžiama ir kitų knygų. Mes iš gyvename didelį mūsų išeivijos gyvenimo paradoksą: dejuojame, kad knygų visuomenė neskaitytanti, o naujų knygų srautas nemažėja.

Šiuo ir baigiu šios vasaros mūsų atostogų kelionės atpasakojimą. Aš lyg ir pasigendu Dirvoje tokių vasarinių kelionių reportažėlių. Aš nelabai tevertinu ilgus reportažus apie švėtimus kraštus, bet man įdomūs aprašymai kelionių, susijusių su lietuvių gyvenimu: kaip jie įsikūrė, kaip gyvena, ką galvoja ir tt.



-- Kelkis, Pedro!... Eik pažinrėk kas valdžioje!... Kol tu miegojai, jau turėjome dvi vyriausybes!

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

WANTED AT ONCE UPHOLSTERERS

Experienced required. Full time permanent employment. Good wages and fringe benefits, including paid insurance and employee discounts on baker and magnovox products.

Apply or call

BAKER FURNITURE CO.

1661 Monroe N. W.
Grand Rapids, Mich. 49502
616-361-7321

(56-62)

Rumšiškės...

(Atkelta iš 5 psl.)

"buržujai" galėtų šio to pasimokyti. Priešingai, dabar apsilankymo sąlygos netgi pagriežtintos: šiemet turistams teikiama Vilniuje būti tik 5 dienas, o likusį laiką jie turi praleisti Minske, Maskvoje ar Leningrade. Še tau ir malonumas nuvykus su giminėm pasimatyti..

Tame pačiame "Moscow News" numeryje yra ir aprašymas apie Maskvoje vykusį tarptautinių filmų festivalį. Įdėta grupinė nuotrauka su to festivalio laimėtojais, kurių tarpe yra ir "Film director Vytautas Žalakevičius (USSR)"; laimėjęs aukso medalį kartu su Mosfilm už filmą "Laisvė -- koks tai saldus žodis". To festivalio aprašyme tačiau pasakyta, kad sakyta filmą pastačiusi Maskvos studija Mosfilm kartu su "Lithuanian Film Studios, director V. Žalakevičius". Žalakevičius esą susukęs šį filmą labai šiuo metu aktualia tema -- kaip ten. Lotynų Amerikoje, žmonės kariauja už savo laisvę... Matote, kokią nuostabią temą rado tas mūsų Vytautas, nusidanginęs "laisvės kovotojų" ieškoti net į tolimąją ir jam visai neaižstamą Pietų Ameriką, vietont, kad būtų apsižvalgęs aplink ir pasižiūrėjęs, ar tokių laisvės kovotojų nereikalinga čia pat, pavergtoje Lietuvoje...

(ab)

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

DIE MAKERS
TOOL ROOM SURFACE
GRINDER HANDS
TOOL MAKERS

First class only, day or night shift, job shop experience on progressive dies and medium tool and die work. High hourly rate plus night shift premium, fringe benefits, paid vacation, and holidays. We speak German, Croatian & Slovenian. Write or call

TREMONT TOOL & GAGE
8003 Clinton Rd., Cleveland, Ohio
216-281-3346 (55-61)

Kodėl kalbame apie Leningradą, sovietinės imperijos didmiesį? Dėmesį patraukia grynai pažintinės reikšmės dalykas. Prieš keletą metų pasirodė stambus (apie 500 pusl.) leidinys "Kodėl taip pavadinta?" Tai studija apie Leningrado gatvių, aikštų, tiltų ir salų pavadinimų atsiradimą. K.C. Gorbavičius ir E. P. Chablo sutraukė savo stu-

AUTOMATICS

We are currently seeking an experienced person to set up and operate a battery of single spindle screw machines working with stainless and alloy materials. We have top new pay rates and industry leading benefits for the right person. Call or apply in person to

Chandler Products

1491 Chardon Rd.
Euclid, O. 44117 216-481-4400

An Equal Opportunity Employer
(61-64)

MILLWRIGHT

Process equipment maintain and install piping and equipment. Experience required.

WELDER

Fabrication and repair of ducts, pipes and structures. Ferrous and non-ferrous. Experience required.

Good pay and fringe benefits, day work. Apply Monday through Friday 8 a. m.-3 p. m.

E. I. DU PONT DE NEMOURS

2981 Independence Road
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer
(55-61)



VIENINTĖLIS LIETUVIS KAILININKAS

NORMANAS BURŠTEINAS

185 North Wabash Avenue

2nd Floor

Chicago, Ill. 60601

Tel. 263-5826 (įstaigos) ir

677-8489 (buto).

PASITEIRAUKITE PAS MUS JEI GALVOJATE PIRKTI NAMĄ!

- Low Rates
- Minimum Expenses
- We pay 3 1/4 % on escrow accounts



6% - 2 yr. certificates (Min. \$5,000)

5 3/4 % - 1-yr. certificates (Min. \$1,000)

NUOŠIMČIAI IŠMOKAMI KAS MĖNESĮ

Member F.S.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 S. 49th Court • Cicero, Illinois, 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

LIETUVIŲ PĖDSAKAI LENINGRADE

dijoje istorinius davinius apie porą tūkstančių objektų. Tai yra savotiška kiekvieno minimo objekto trumpa istorija. Mums įdomu čia pasėkti bendrą sovietinę tendenciją pavadinimų tematikoje, kur labai dažnai nesiskaitoma su istorine tradicija, vadovaujamasi beatodairine prorožimine propaganda, itin įdomu Leningrado gatvių pavadinimų masėje atrasti Pabaltijo ir Lietuvos motyvus.

Probėginiai turistai, dažnai net priverstinai, atvežami Leningradą atlinkyti, kad tikrai būtų atlikti "turto" maršrutai. Jie nežino ir apie kitas "baltiškas" gatves...

Paties didmiesčio pavadinimas yra kaitos pavyzdys. Tai Petro Didžiojo įsteigtas St. Petersburgas, 1914 surusintas į Petrogradą. Šiaip, rusų žargonikoje kalboje miestą vadino Piter. 1924 metais apie 200 metų išsilaikęs pavadinimas buvo pakeistas į Leningradą. Taip nutrynė miesto steigėjo, caro Petro, pėdsakus iš miesto vardo. Sukeitę Petrą su Lenino pseudonimu (jo tikra pavardė: Uljanovas). Kartu su ta "reforma" ir caro giminii vardu bei šventųjų vardų pavadinimus pakeitė į pasižymėjusių revoliucijos veikėjų vardą. Tačiau rūpestingai išvengė minėti Trockio bei kitų, "trockininkų" vardus, nors tie asmenys spalio revoliucijos vykdyme buvo reikšmingesni už revoliucijos "biurokratus", talkinčius ne revoliucijai, bet Stalinui.

Ypač gi juokinga istorijos kometika, nes miesto vardyne buvo daug Stalino gatvių ir aikštų. Šios dingio dabar be pėdsakų.

Leningrado gynyba nuo Hitlerio apgulimo atnešė visą krūvą epizodinių karo lauke pasižymėjusių narsuolių vardų. Jie visi žuvo labai jauni, bet propaganda paverė jų epizodines istorijas "Tėvynės karo" herojikos gabalais ir dosniai išdalino jų vardus gatvėms, tiltams ir aikštėms. Tai buvo itin paranku, nes vis dar atsiranda "nepastebėtų" pavadinimų iš seno, kur skamba šventųjų vardai, dar iš caro laikų išlikę. Komiška ir tai kad išnaikinę carų giminės vardus pavadinimuose, rūpestingai išlaiko caro karo vadų vardus: pav. Suvorovo etc. Išlaikytas ir caro Aleksandro Nevskio vardas. Mat šis caras prieš 700 metų kovėsi su kryživiais...

Mums itin įdomu, kad Leningrade yra Lietuvos gatvė (Lietovskaja) ir netoli šios Naujoji

Lietuvos gatvė (Novo-Litovskaja). Gatvės yra Kalinino rajone ir jungia apylinkę su Karlo Markso prospektu. Tačiau tai nėra surišta su Lietuva kaip valstybe. Tai surišta su Lietuvos vardo pulkais.

Lietuvos gatvės pavadinimas yra gana senas, iš praeito šimtmečio pradžios. Tada Petrapiolyje buvo du Lietuvos vardo pulkai: armijos ir gvardijos.

Armijos Lietuvos pulkas buvo prie Kriukovo kanalo. Vėliau jis buvo iškeltas ir kareivinėse buvo įsteigtas kalėjimas, vadinamas "... Lietuvos piliis" (Lietovskij Zamok). Gvardijos Lietuvos pulkas buvo Vyborgo trakte. Šio pulko vardu, spėjama, buvo pavadintas Leib-gvardijos Maskvos pulku. Nesuteikta davinii apie Armijos Lietuvos vardo pulko likimą. Tad Lietuvos tave išliko iki mūsų laikų.

Beje, revoliucijos metu "Lietuvos piliis" (kalėjimas) buvo sugadinta.

Leningrade buvo Vilniaus skersgatvis (Vilenskij pereulok, tačiau 1923 metais jis buvo pavadintas Raudonųjų Ryšių gatve (ulica Krasnoj svizai).

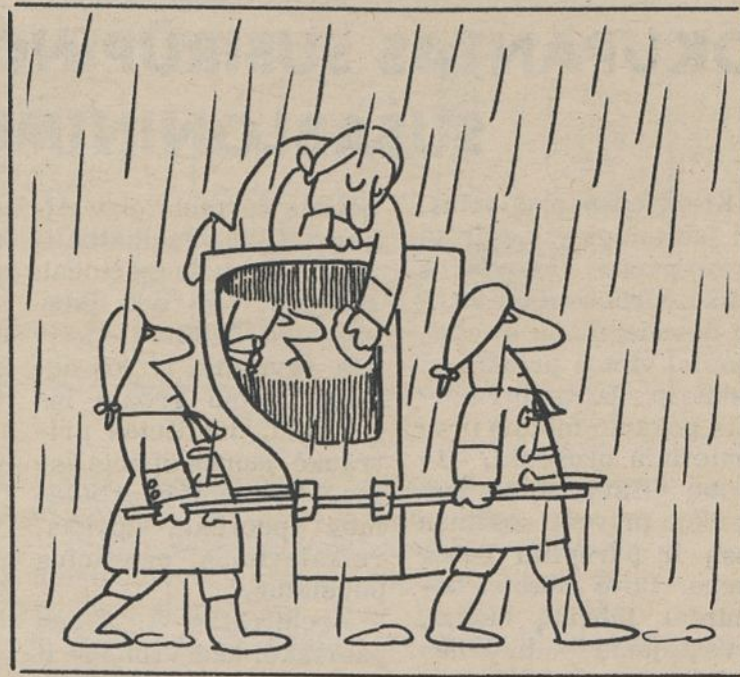
Lietuvos motyvus, netiesiogiai, atrandamas Torezo prospekto pavadinime, 1964 metais tas prancūzų kompartijos vadas lankėsi Sovietijoje. Jis mirė laive, kurio pavadinimas... "Litva"!

Pabaltijį reprezentuoja dar Estijos gatvė. Taip buvo 1940 metais pavadinta Martino gatvė. Naujas, Estijos pavadinimas, su teiktas atžymėti Estijos okupaciją 1940 metais. Prileidžiant, kad Lietuvos gatvė jau tuo laiku buvo Leningrade Latvijai tokios "garbės" nebuvo suteikta.

Tačiau Leningrade yra latvio komunisto gatvė. Tai Jakubienio gatvė (ulica Jakubienisa). Janis Jakubenis 1919 metais buvo bolševikinės tarybos veikėjas. Tais pat metais jis žuvo pilietinio karo lauke. Esto bolševikų veikėjo vardu irgi viena gatvė pavadinta. Tai Krušteinio kanalas (kanal Krušteina). Krušteinas buvo jūreivis, veikė komunistiniame estų pulke, buvo aktyvus kruvinose čeka egzekucijose. Krušteinas žuvo pasikesintojo nušautas.

Pabaltijo vardus primena Rygos gatvė. Taip 1962 metais buvo pavadinta nauja gatvė. Tuo tarpu seno pavadinimo Rygos prospektas 1923 metais buvo pavadintas bolševikų veikėjo Ogorodnikovo vardu. Latviškas motyvus yra dar senojo Vindavos gatvėje (Vindavskaja ulica). Pavadinimas išliko net iš pirmos pėrei to šimtmečio pusės. Latviškasis Ventspils rusiškai vadinamas Vindava.

1857 metais buvo įsteigta Baltijos geležinkelio linija. Geležinkelio stotis gavo Baltijos stoties vardą (Baltiskij vokzal). Geležinkelis jungė Pabaltijo miestus, tarp jų pirmą -- Taliną (Revel). Šio šimtmečio pradžioje prie tos stoties apstatyto rajono centrinė gatvė gavo Baltijos vardą (Baltijiskaja ulica), o 1957 metais prie Baltijos



Be žodžių...

stoties pastatytas tiltas buvo pavadintas Baltijos tiltu.

Prie gatvių pavadinimų kuriojų priklauso 1966 metais naujos gatvės pavadinimas maršalo M. Tuchačevskio vardu. Šis maršalas 1937 metais buvo čekistų nužudytas politinės Stalino milicijos rūsyje, 1953 metais jis buvo reabilituotas.

Komiškas momentas yra Jabločkovo gatvės pavadinimas. Iki 1930 metų ši gatvė turėjo garsaus elektros lempučių išradėjo amerikiečio Edisono pavadinimą. Vėliau buvo "atrasta", kad keleriais metais anksčiau už Edisoną rusas išradėjas Jabločkovas buvo padaręs kažkoki panašumą į būsimąją elektros lempuotę. Edisono gatvė gavo Jabločkovo pavadinimą.

Pagaliau Kurliandijos gatvė (Kurliandskaja ulica) primena Latviją, nes caro laikais Latvi

jos teritorija buvo vadinama Kurliandijos gubernija.

Atsigrįžus į ok. Lietuvos realybę, matome, kad ta pati pagandinė politika rodoma ir ten. Marijampolės pavadinimas buvo pakeistas bolševikinio veikėjo vardu. Mariampolė pavadinta ... Kapsukui! Gatvės ir aikštės, be atodairios į istoriją ir tradiciją, pavadinamos rusų ar lietuvių bolševikų vardais. Plačiai velka į pavadinimus istorinį rusų palikimą. Daug gatvių Lietuvoje pavadinta Puškino, Gogolio, Kutuzovo, ir kt. vardais.

Būdami imperialistai, bolševikai turi pabrėžintą palinkimą garbinti netikėtai savo eilinius kareivius bei ordinais apsikarsčiusius maršalus bet ir carų generolus, vergus Europos tautas.

(Apžv.)

FOUNDRY FOREMAN

General Foreman, 2nd Shift, 200 Employees.
Relocation paid, Charles City, Iowa.

Unusual opportunity for an experienced foundry manager (8 to 10 years). You will be in charge of production coremaking, melting, molding, cleaning of castings, and supervision of 200 employees, including line supervisors. Degree preferred but not essential. Excellent offer. Our company is the fast growing farm equipment division of White Motor Corporation. The location is northeastern Iowa, a pleasant community with many advantages in family advancement. Write at once outlining background and salary history. Your inquiry will be handled confidentially. Immediate reply if qualified. Write to: Kenneth V. Frideres, Employment Manager.



WHITE FARM EQUIPMENT COMPANY

DIVISION OF WHITE MOTOR CORP.
300 Lawler St., Charles City, Iowa 50616

An Equal Opportunity Employer
(56-62)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

WANTED 1ST CLASS SKILLED MACHINE TOOL OPERATORS

LEADING MANUFACTURER OF INDUSTRIAL VALVES AND CONTROL SYSTEMS LOCATED IN WADSWORTH, OHIO.

**ENGINE LATHES
TURRET LATHES
VERTICAL & HORIZONTAL BORING MILL
DRILL PRESSES—MULTIPLE
GANG and RADIAL**

MUST BE ABLE TO SET UP WORK FROM BLUE PRINTS AND CLOSE TOLERANCE. THESE POSITIONS MAY LEAD TO LEAD MAN OR SUPERVISOR

ALSO
TRAINEES ACCEPTED
AREA'S TOP EARNINGS, EXCELLENT FRINGE BENEFITS, PENSION PLAN.

Apply or call

CONVAL-OHIO, Inc.

275 Main St., Wadsworth, Ohio 44281
216-334-1531

Equal Opportunity Employer.
(61-63)

PRODUCTION SHOP

WE NEED EXPERIENCED:
INSPECTORS

SHEET METAL FABRICATORS

N/C OPERATORS

MACHINE ASSEMBLERS

WELDERS

Day and night shifts. We offer steady work. Excellent working conditions and fringe benefits. Call Dave D. Goward, at

DIAMOND AUTOMATION

23400 HAGGERTY RD., FARMINGTON, MICH. 48024
(313) 476-7100

An Equal Opportunity Employer
(56-65)

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA



MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Loreta Čipkutė**, Clevelando Neringos skautė, kuri yra gerai pasižymėjusi mokinė Notre Dame Academy, sekantiems mokslo metams išrinkta prezidente. Laimėjusi Junior Achievement korporacijos sekretorės titulą, yra pakviesta atstovauti pasižymėjusius jaunuosius, tautiniame jaunųjų suvažiavime, Indianos universitete (National Junior Achievement), rugpiūčio 12-17 d.d. Visas kelionės išlaidas jai apmoka General Electric Co., kuri š. m. birželio 1 d. savo žinių žurnalą pasipuošė pasižymėjusių jaunųjų nuotraukomis, jų tarpe ir Loretos. Gražus aprašymas buvo patalpintas Clevelando didžiųjųose ir apylinkių mėsiniuose laikraščiuose.

Loretos įvairius pasižy-

• **Jubiliejinės stovyklos** adresas: B. S. A. "Beaumont Scout Camp, Lithuanian Scout Camp, Rock Creek, Ohio 44084. Telefonas 216-563-3319.



BSA Beaumont stovyklavietės vartai. Šioje gražiausioje amerikiečių skautų stovyklavietėje rugpiūčio 19-29 d.d. rengiama lietuvių skautijos jubiliejinė stovykla, kurioje tikimasi dalyvaus arti 1000 asmenų. Stovyklavietė yra tik per 60 mylių nuo Clevelando. V. Bacevičiaus nuotrauka

mėjimus jaunimo tarpe, palankiai įvertino "Who is who, among American high school students" organizacija, pakviesdama Loretą būti jos nariu. Jie pažymi, kad tai yra didelė garbė atsiekti ir nedaugiau, kaip 2% viso Amerikos jaunimo į jų sąrašus pakliūva. Šie sąrašai yra išsiuntinėjami; Amerikos Prezidentui, senatoriams, kongresmanams, organizacijų vadovams, etc.

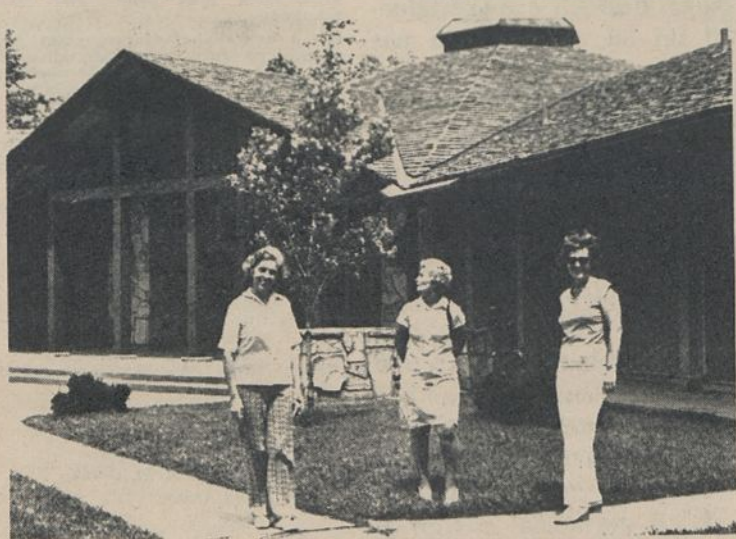
Mokykloje Loreta būdama kviečiama papasakoti apie pavergtą Lietuvą ir jos žiaurų okupantą, ką ji ge-

rai pasirošusi padarydavo. Ypatingai Vinco Kudirkos ir Romo Kalantos atvejais, ne tik mokiniai, bet ir mokytojai klausinėdavo su dideliu įdomumu apie Lietuvą ir pažadėdavo kiek galint stengtis lengvinti kėičiančių žmonių našta už geležinės uždangos.

Loretos tėveliai, Dana ir Stasys Čipkai, yra žinomi Clevelande nekilnojamo turto pardavėjai, Čipkus Realty savininkai. Jos brolis, Jonas Čipkus, lanko Šv. Juozapo gimnaziją ir priklauso jūrų skautams. (m)

• **Clevelando 1973 metų golfo pirmenybės** įvyksta rugpiūčio 18 d., šeštadienį, 12 val. TRW Golfo laukuose, 13095 Rockhaven Road, Chesterland, Ohio. Dalyvavimas visiems laisvas, užsimokėjus starto mokestį. Registruotis ir dėl smulkesnių informacijų iki rugpiūčio 16 d. kreiptis į J. P. Nasvytį tel. 944-8536 ar į R. Laniauską tel. 221-9943.

• **Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais** kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.



BSA Beaumont stovyklavietės pagrindinis pastatas, kuriame yra valgykla ir salė. Prie pastato stovi vyr. maisto tiekėja s. J. Budrienė, virėja L. Nagevičienė ir planuotoja s. B. Juodikienė. V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMŲ ATIDARYMO IŠKILMĖS

PO VIENERIŲ METŲ KANTRAUS DARBO, DOSNIŲ SAVO KOLONIJOS LIETUVIŲ REMIAMI, BAIGIAMO STATYBOS DARBUS. DŽIAUGIAMIESI TUO ĮVYKIŲ, KVIEČIAME VISUS CLEVELANDO LIETUVIUS IR BIČIULIUS IŠ KITŲ MIESTŲ DALYVAUTI NAMŲ ATIDARYMO IŠKILMĖSE.

PENKTADIENĮ, 1973 RUGPIŪČIO 17, 8 VAL. VAK.

KLUBO ATIDARYMAS

ĮEJIMAS LAISVAS

ŠEŠTADIENĮ, 1973 RUGPIŪČIO 18, 8 VAL. VAK.

NAMŲ ATIDARYMO BALIUS

Muzikinę programą atlieka
OPEROS IR KONCERTŲ SOLISTĖ
ALDONA STEMPUŽIENĖ
IR
PIANISTAS VIRTUOZAS
ANDRIUS KUPREVIČIUS
KVIETIMAI \$25.00 ASMENIUI

SEKMADIENĮ, 1973 RUGPIŪČIO 19, 1 VAL. P. P.

NAMŲ ATIDARYMO AKTAS

PAŠVENTINIMAS, DEDIKACIJA, STATYBOS RĖMĖJŲ PAGERBIMAS.

ĮEJIMAS LAISVAS

CLEVELANDO LIETUVIŲ ŠIMTMEČIO ISTORIJOJE PIRMĄ KARTĄ IŠAUGO NAUJI KOLONIJOS NAMAI. TODĖL VISI KVIEČIAMI GAUSIAI DALYVAUTI ŠIOSE ISTORINĖSE IŠKILMĖSE IR DARBŲ PABAIGTUVĖSE.

Kvietimus baliui nedelsdami rezervuokite tel. (216) 531-2131 arba laiškais — 877 E. 185 St., Cleveland, Ohio 44119.

LITHUANIAN VILLAGE INC.
DIREKTORIŲ TARYBA

• **Clevelando Kultūrinių Darželių Federacija** rugpiūčio 12 d., 3 v. p. p. rengia 28-tą metinę "Viena pasaulio diena" šventę, kuri įvyks lenkų kultūriniame darželyje East Blvd. prie St. Clair. Iškilme pasizadėjo dalyvauti gub. John J. Gilligan, meras Ralph J. Perk ir daugelis žymių asmenų. Visi lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti.

Pagrindinis kalbėtojas šventėje bus astronautas plk. John Glenn.

ISNUOMOJAMAS BUTAS suaugusiems E. 185 gatvės rajone. Viršų penki kambariai naujai dekoruoti, kilimai. Du miegamieji. Vėrandas. Kaina pagal susitarimą. Skambinti po 5 val. vak. 886-3515. (61-62)

HOUSE FOR SALE

22070 Miller Ave. off E. 222 St. 8 yr. old large brick bungalow, carpeted, drapes, humidifier, air conditioner. 2 1/2 car garage. Large fenced sodded yard, Fruit trees. Call for appointment 261-5298 or 531-7882. (61-63)

Female. Kitchen help. 12 hrs. a week.

Waitress over 21. Some experience. For lunches.

Fritz Tavern

991 East 185 St.

481-9635

(61-62)

HOUSES FOR SALE

Off E. 185 St.

16,500. Like new. One bedroom, basement.

Neff Rd. Double. 6x6. Excellent condition. Good price.

Wickliffe ranch. 3 bedrooms. Divided basement. Hip roof.

Euclid. Brick. Double. 5x5. 15 years old. Basement.

GEO. KNAUS Realtor

819 E. 185 St.

481-9300

(60-61)

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MACHINISTS

EXPERIENCED

Operate or setup and operate. TURRET LATHE. CRI-DAN THREADING MACHINE. MULTI-SPINDLE SCREW MACHINE. AUTOMATIC CHUCKERS WAS I.A.C. 2-AC. MILLING. HORIZONTAL-VERTICAL DRILL. PRESS-SINGLE AND MULTI-SPINDLE GRINDERS—ID AND OD. Precision work-close tolerances. Clean shop, excellent starting rate. Growth company, excellent fringe benefits.

Immediate openings

Apply at

BLACK & DECKER

MFG. CO.

6225 Cochran Rd., Solon, Ohio 216-248-5330

An Equal Opportunity Employer (60-62)

RENGIAMA LIETUVIŲ FOTOGRAFŲ PARODA

Chicago lietuviai fotografai š. m. liepos mėn. 2 d. buvo sušaukę dr. Budrių bute savo metinį susirinkimą, kuriame dalyvavo nemažas skaičius fotografų. Jų tarpe buvo ne tik profesionalų, bet ir mėgėjų bei besidominčių foto menu.

Susirinkimas pradėtas LF Archyvo vedėjo kun. A. Kezio S.J. trumpu pasveikinimo žodžiu. Susirinkimo tikslas buvo pasi dalinti išpūdžiais iš praėjusių metų foto parodos ir pasitarti artėjančio foto meno konkurso reikalu.

Vakaro programą papildė profesionalo fotografo A. Urbos studijoje išpūdingos nuotraukų skaidrės, kurios jaunus, besidominčius foto menu, dar daugiau paskatino tobulėti šioje idomioje meno srityje ir ieškoti naujų kelių saviems talentams plėtoti.

Lietuvių Foto Archyvas skelbia metinę fotografijos parodą ir konkursą, š. m. lapkričio mėn. 17-25 d.d. Jaunimo Centre. Parodoje kviečiami dalyvauti visi lietuviai fotografai profesionalai bei mėgėjai, gyvenantieji visame laisvame pasaulyje.

Konkurso nuotraukos skirstomos į dvi grupes: juoda - balta ir spalvota. Juoda - balta nuotraukos turi būti paties fotografo padarytos -- išimtis spalvotoms.

Nuotraukos turi būti 5" x 7" dydžio, pritvirtintos prie tam tikslui skirtos storesnės popieriaus. Ant kitos pusės pažymėti parodoje dalyvaujanti vardą, pavardę, adresą, amžių, bei nuotraukos pavadinimą. Suparodoje įstatytomis nuotraukomis atsiųsti ir jų duplikatus, kurie bus panaudoti jami spaudai. Kiekvienas fotografas gali dalyvauti parodoje ne daugiau kaip su dešimt nuotraukų.

Dalyvavimo mokestis -- 3.00 dol. asmeniui.

Jury komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau, atrinks nuotraukas parodai. Kūriniams premijuoti bus pakviesta speciali komisija. Premijos už geriausius darbus bus skiriamos tik jaunesniems fotografams -- iki 30 metų amžiaus.

Už geriausius darbus bus paskirtos piniginės premijos:

I -- 350.00 dol. (mecenatai dr. Stasys ir Milda Budriai);

• **Apdraudos reikalais** geriausias patarnavimas gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

II -- 250.00 dol. (mecenatai dr. Romas ir Kotryna Giniočiai);

III -- 150.00 dol. (mecenatas dr. Algimantas Kurgonas).

Nuotraukas siųsti iki lapkričio mėn. 10 d. šiuo adresu: Algimantas Kezys, S.J., 2345 W. 56 St., Chicago, Ill. 60636 USA.

Šios parodos proga numatoma išleisti foto albumas, kuriame bus atspausdintos rinktinės nuotraukos iš paskutiniosios lietuvių fotografų parodos, įvykusios 1972 m. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Antrojo Kongreso metu, Chicagoje. Kitais metais bus išleistas antras nuotraukų albumas iš šioje parodoje dalyvavusių fotografų darbų.

Kviečiame ir laukiame visus foto meno mylėtojus dalyvauti šioje 1973-ųjų metų ruošiamoje parodoje, kuri įvyks lapkričio 17-25 d.d. Jaunimo Centro Galerijoje -- mažojoje salėje.

Jeigu kas pageidautų papildomų informacijų, prašome kreiptis aukščiau nurodytu adresu.

D. Vakarė

RUOSKIMĖS JUBILIEJINĖS ŽAIDYNĖS!

Š. m. rugsėjo 2 d., "Labor Day" savaitgalio sekmdienį, Washington, D. C. įvyks 1973 m. š. Amerikos Lietuvių Lengvosios Atletikos Pirmenybės. Jos rengiamos Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo metu ir yra įtrauktos į seimo bendrą programą.

Varžybos vyks vyrų, moterų ir visose prieauglio klasėse berniukams ir mergaitėms: D (žemiau 12 m.), C (12-13 m.), B. (14-15 m.) ir jaunių A (16-18 m.).

Tokios apimtys varžybos rengiamos kas 5 metus ir skiriamos paminėti 35 metų jubiliejui nuo I-sios Pasaulio Lietuvių Tautinės Olimpiados, įvykusios 1938 m. Kaune, Lietuvoje.

Visų sportininkų pareiga yra šiose varžybose dalyvauti. Clevelandiečiai skatinami lankyti treniruotes, kurios vyksta kiekvieną antradienį ir ketvirtadienį šv. Juozapo gimnazijos stadione, nuo 6:30 val. vakaro. Berniukai ir mergaitės norintieji prisijungti, kviečiami atvykti treniruoti metu į stadioną.

Kartu Washington vyks ir š. A. Lietuvių Teniso Pirmenybės, kurios prasidės rugsėjo 1 d.

DESIGNERS

PRODUCTS

MACHINES

If you have had a minimum of 5 yrs. high-volume product or machine design experience.

SEND YOUR RESUME TO:

MRS. J. L. LILLY

Design and Development Inc.

A SUBSIDIARY OF

Booz, Allen & Hamilton, Inc.

8801 East Pleasant Valley Rd. Cleveland, Ohio 44131

An Equal Opportunity Employer (60-62)

TOOLMAKER

Speciality prototype equipment fabrication, requires close tolerance work on mill, lathe and bench. Well equipped, modern, air conditioned, suburban shop. Good company benefits and starting rate. If you have a minimum of 5 yrs. diversified experience at the journeyman level, please call Mrs. J. L. Lilly at 216-524-5900 for more details.

Design and Development Inc. Cleveland, Ohio 44131

Booz, Allen & Hamilton, Inc.

A SUBSIDIARY OF

8801 East Pleasant Valley Rd.

An Equal Opportunity Employer (60-62)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAI DOJIMO ISTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PARAMA MŪSŲ SPAUSTUVEI ATNAUJINTI

Be jau gautų 4746.00 dol. spaustuvei atnaujinti, atsiuntę paramą:

• **Leonas Knopfmilleris**, senas "jūrų vilkas" — buriuotojas, anksčiau gyvenęs Chicagoje, o paskutiniiais metais persikėlęs į Floridą, siųsdamas Dirvos spaustuvės mašinoms atnaujinti auką 25 dol., rašo: "Malonu skaityti Dirvoje, kai geri žmonės siunčia mažas aukas naujų mašinų įsigijimui. Bet iš mažos pensijos negaliu atsiųsti didelės sumos naujoms mašinoms, nes viskas kas nauja kainuoja daug pinigų, tačiau pridėdau ir aš pensininko auką ne naujom mašinoms įsigyti, bet senom nugriauti. Manau užteks? Ir geriausių linkėjimų visam Dirvos štabui iš saulėtos Floridos".

• **M. Jasėnas**, gyv. Binghamton, N. Y., naujoms spaustuvės mašinoms įsigyti atsiuntė 10 dol.

• **Vincentas Juralis**, gyv. Hartford, Conn., naujoms spaustuvės mašinoms įsigyti atsiuntė 10 dol.

• **Clevelando skautai** per vs Pr. Karalių atsiuntė 5 dol. naujų spaustuvės mašinų įsigijimui, iš savo kuklių fondų.

• **J. Sirusas**, ALT S-gos vicepirmininkas, gyv. Stockton, N. J., spaustuvės ma-

šinų įsigijimui atsiuntė auką 10 dol.

Viso iki šiai dienai spaustuvei atnaujinimo fondas gauta 4806.00 dol.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PRAŠAU VĖL TALKOS!

Stambioms rusų raudonosios armijos jėgoms, vokiečių stumiamoms iš Užnemunio, mėginant 1941 metais prasiveržti per Kauną į šiaurės-rytus šiam miestui grėsė pavojus virsti karo griuvėsiais, o jo sukilėliams — būti sužverėjusių raudonarmiečių išžudytams.

Gera! nujausdama tokį pavojų, Kauno LAF vadovybė suskubo nurodyti atsileitančiai Antanui Morkūnui (studentui — technikai) su būriu LAF kovos vyrų — sukilėlių ginklų ugnimi sukludyti pontonų statymą per Nemuną A. Panemunėje ir neleisti priešo jėgoms keltis per upę.

To pasėkoje buvo ten išsivysčiusios sunkios kautynės, kuriose rusai buvo pavartoję net stiprią artilerijos ugnį.

Tačiau susilaukus pastiprinimų iš LAF vadovybės pusės ir vietinių (Šančių) sukilėlių ryžtingos talkos, ta desperatiška kova buvo laimėta: rusai buvo priversti susilaikyti nuo frontališko puolimo ir trauktis į šiaurės-rytus Kauną aplenkiant.

Toje didvyriškoje sukilėlių kovoje prieš keleriopai skaitlingesnes priešo jėgas krito apie 10 sukilėlių, daugumoje kovai neprityrusių

jaunuolių, jų tarpe ir pats Antanas Morkūnas.

Nuolankiai prašau visus, kas turi jo fotografiją, teiktis ją man laikinai paskolinti reprodukcijai mano spausdinimui atiduotoje knygoje — raporte apie 1941 m. birželio 23 dienos sukilimą, kad tokiu a. a. A. Morkūno jamžiniu pagerbčiau ne tik jį, bet ir jo draugus žuvusius anoje pažymėtinose istorinės reikšmės kovoje už Lietuvą.

Mano adresas: 2043 36th St., SE, Washington, D. C. 20020.

K. Škirpa

• **Dr. Vaclovas ir Birutė Paprockai** dvi savaites atostogų praleidę Maine, grįžo į Richmond Hill, N. Y. savo rezidenciją ir vėl priminėja pacientus.

• **Vytauto Didžiojo Šaulių kuopa** Chicagoje Dirvai paremti atsiuntė 10 d. Už auką šaulių kuopai nuoširdžiai dėkojame.

• **Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga** buv. valdybos sekretorius dr. V. Šaulys atsiuntė Dirvai auką 25 dol., dėkodamas už parodytą palankumą rengiant 9-tą ALGS suvažiavimą.

Už auką Dirva nuoširdžiai dėkoja.

Naująją 1973-1975 m. Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gos valdyba sudaro:

Pirm. dr. G. Balukas, sekr. dr. M. Vygtantas, vicepirmininkai dr. V. Šaulys, dr. V. Majauskas, dr. S. Pacevičius ir Medicinos red. dr. K. Pemkus.

Direktoriai: dr. A. Pacevičius, dr. A. Zotovas, dr. D. Giedraitis, dr. V. Vaitkus, dr. R. Šnipas.

Garbės teismai: dr. V. Avizonis, dr. H. Brazaitis ir dr. B. Matulionis.

TOOL MAKERS — JOURNEYMEN AND QUALIFIED APPRENTICES EXPERIENCED — On small exacting work desired. **MACHINISTS OR SET-UP MEN** CAPABLE — Of using precision tools and understanding blueprints. **APPLY TRIPLE A TUBE, INC.** 470 BECK RD. JONESVILLE, MICHIGAN 517-849-9945 (60-69)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED ENGINE LATHE HANDS MILL HANDS Must be able to set up work from blue prints and close tolerance work. Day and Night shift. 58 hour week minimum. All fringe benefits. **WELDMATION INC.** 31720 STEPHENSON HWY MADISON HEIGHTS, MICH. (60-67)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED ENGINE LATHE OPERATORS AND I. D. AND O. D. GRINDERS GOOD BENEFITS **ACME CARBIDE DIE INC.** 19534 ALLEN RD. MELVINDALE, MICH. 313-388-0550 (56-62)



Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos 25335 W. Nine Mile Rd., Southfield Mich, 48075 "Community Affairs" komisija su parapijos klebonu prie naujosios bažnyčios, Komisija buvo susirinkusi posėdžiui, Intensyviai ruošiasi parapijos naujųjų pastatų šventinimo iškilmių darbams, bei svečių priėmimui, Iš kairės: Antonette Zilvitis, Adele Vale, Helen Tucker, Victoria Chepelonis, klebonas kun. Mykolas Kundratas, Rožė Ražauskienė, pirm. Marie Kasevičienė, Stela Hotra, Elena Mykolaitienė, Trūksta Bronės Nakienės, Sophie Zager ir Vitos Neverauskienės.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ANTANAS GRINIUS

ALT S-GOS IŠVYKA

Rugpjūčio 19 d., 11 val. ALT S-gos Detroito skyrius ruošia tradicinę vasaros išvyką-gegužinę prie Tipsico ežero p.p. Adamsų vasarvietėje.

Skyriaus valdyba kviečia į šią išvyką ne tik skyriaus narius su šeimomis ir draugais, bet ir visus apylinkės lietuvius. Atvykstantieji į išvyką maistą atsiveža patys. Rengėjai parūpins tik kavą.

Išvykos tikslas gražioje gamtoje praleisti dieną, pabendrauti, pasidalinti aktualijomis ir pasivaikinti. Lie-

NEOLITUANŲ ŽINIAI!

Kaip Dirvoje buvo paskelbta ir kiekvienam asmeniškai pranešta, kad šiais metais vasaros stovykla, kuri buvo numatyta Neptune Resort, Wisconsin nuo rugpjūčio mėn. 25 d. iki rugsėjo mėn. 1 d. dėl susidėjusių aplinkybių neįvyks. Korporacijos suvažiavimas šaukiamas rugsėjo mėn. 15-16 d. Chicagoje, Lietuvių Tautinių Namų salėje 6422 So. Kedzie Ave. Suvažiavimo programa bus paskelbta vėliau.

Šia proga visiems kolegoms ir kolegėms nuoširdžiai dėkojame už pasiūstas aukas.

Kviečiame suvažiavime skaitlingai dalyvauti. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

tingam orui esant, p.p. Adamsų plati pastogė sutalpins po stogu visus dalyvius. Lietaus bokštai nėra ko.

Pasiekti Adamsų vasarvietę iš Detroito reikalinga važiuoti 96 keliu (Grand River) iki 23. Pasiekus 23 sukli dešinien ir juo važiuoti iki 59, į kurį taip pat sukli dešinien. Pavažiavus juo apie 3 mylias sukli kairėn į Fenton Rd.; pavažiavus juo 4 mylias sukli dešinien į Clide Rd., o iš jo už 1.5 mylios sukli kairėn į Tipsico Rd., kuriuo pavažiavus apie 2 mylias sukli dešinien į Webberdale Rd., ir už pusės mylios jūs būsite prie Tipsico ežero p.p. Adamsų vasarvietėje.

Prieš važiuojant išstudijuokite gerai žemėlapi. O už vis geriausiai susitarkite su skyriaus nariais ir važiuokite su jais kartu.

INSURANCE BOILER INSPECTOR Attractive 5 figure starting salary depending on experience for local area. National board commission essential. Excellent benefits, including company car & free stock plan. **THE HOME INSURANCE CO.** Mr. Gaither 301-685-8320 (60-62)

Greitesniam pašto korespondencijos gavimui, Dirva pašte išsinuomavo pašto dėžutę — P. O. Box 03206, tad siųsdami Dirvai laiškus, korespondencijas ar pinigus, adresuokite:

DIRVA
P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS Job experienced preferred. Able to work from blue prints and close tolerance. For a new manufacturing plant now open. For further information call Lew Taylor 904-284-3611 or apply to **PYRAMID AND INDIAN HEAD CO.** 300 S. MAGNOLIA AVE. GREEN COVE SPRINGS, FLA. (58-65)

WANTED AT ONCE 1ST CLASS SKILLED For the following positions: **FLOOR INSPECTORS** **DIE CAST OPERATORS** **ZINC & ALUMINUM REMELT OPERATORS** **ZINC & ALUMINUM FOR ALL SHIFTS** Steady work, excellent wages & company benefits. Apply in person **DYNAC CORP.** 229 KERTH ST. JOSEPH, MICH. An Equal Opportunity Employer (55-64)

FITTER DAY SHIFT, FULL TIME. HEAVY FABRICATION EXPERIENCE REQUIRED. UNION SHOP, BENEFITS PAID.

RELIABLE STEEL PLATE CO. 2330 EAST 79TH STREET CLEVELAND, OHIO 216-881-8100 (55-61)

Mes prašome Jūsų surasti tik VIENĄ skaitytoją!

Naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas
Adresas
.....
Pavardė ir vardas
Adresas
.....
Užsakytojo pavardė ir vardas
Adresas
.....

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigus, gauna dovanų knygą.

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekantiais vandenimis kainuoja tarp 50.00 dol. ir 65.00 dol. savaitei dviem asmenims. Šeimyniška nuotaika, švarus ir rūpestingas patarnavimas. Atidari nuo gegužės pabaigos iki rugsėjo pabaigos.

Galite apsidrausti nuo lietingo oro

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave.
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE, N.Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmiausių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir kristoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, krocketas ir tt. Vakaraais salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS

Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėmis).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N.Y. Times ir Daily News sekmad. laidose.

Rezervacijų ir informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N.Y. 12824 Tel. (518) NH 4-5071



Šeiminkavusios mergaitės stovyklaujant Dainavoje, Manchester Michigane, liepos mėn. 15-29 dienomis iš kairės į dešinę: Julija Ignatavičiūtė, Nijolė Mainelytė, vyriausia šeiminkė Bronė Mainelienė ir Vilija Nasvytytė.

K. Ražausko nuotrauka